

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 126, ЧИСЛО 18, П'ЯТНИЦЯ, 3 ТРАВНЯ 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 18, FRIDAY, MAY 3, 2019

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

В очікуванні...

Петро Часто

Атмосфера в Україні – достоту, як у знаменитий п'єсі ірландця Самюеля Беккета „В очікуванні Годо“. Там теж усі спрагло чекають, що от-от прийде Годо – і геть усе зміниться. Ніхто не знає, хто такий цей Годо, звідки він має прийти і які зміни принесе з собою. Але всі певні, що зміни конче мусять настати, і що мусить змінитися геть усе довкола. Бо як ні, то подальше життя не матиме жодної вартості.

Україна дочекалася: „Годо“ вже прийшов. Щоправда, ще ніхто не знає, яку саме ролью приготувала йому доля в „українській виставі“, які „автори“ і „режисери“ за лаштунками політичного театру визначатимуть чи, принаймні, спробують визначати цю роль, хто і що буде реальною спонукую до назрілих змін, які з них здійсняться неминуче, а які – ні. А ті, котрі здійсняться, – чи всіх задовольнять? Чи в усіх без винятку людських очах життя набуде очікуваної привабливості і цінності? Бо ж в іншому випадку нащо й „Годо“?

Ще ніхто нічого не може сказати – це той унікальний для України момент, коли прогнозування неможливе. Бо неможливо зрозуміти завтрашній день, якщо вчорашній вичерпно не збагнаний і не пояснений. Тому покищо – самі тільки здогади і припущення. Є серед них глибші, обґрунтованіші, та навіть вони губляться в гримоті переможних „барабанів епохи“ і в наївних запевненнях, нібито 75 відс. виборців ближчі до правди, ніж 25 відс.

Ні, до правди всі однаково близькі, проблема полягає тільки в тому, що в українському випадку правда все стоїть за дверима, а не в хаті. А в хаті її мешканці затято виривають один від одного свічку, й кожному здається, що тільки в його руках вона яскраво освітить довколишній життєвий простір.

Колись нещасний Понтій Пилат абсолютно щиро запитував: „Що є істина?“. Нинішній виборець набагато нещасніший, бо силою незалежних від нього причин поставлений у становище, коли, його не запитуючи, з телеканалу і з інтернету вбивають йому в голову, що таке світло. Чому воно не настає – про це політкоректно мовчать. Тим часом ліберальна демократія дозволяє релятивістське пояснення: що, мовляв, для одного світло, те для іншого – темрява.

Звідси має само собою зрозумітися, що однозначність можлива лише на грубшому, для усіх відчутному рівні: от відійде в минуле олігархія, виникне сильна економіка, запанує соціальна справедливість, діятиме бездоганна судова система – й автоматично додасться все решта. Не додасться. 75 відс. проти 25 відс. – цей поділ не вчора утворився і не завтра зникне. Навіть в наші занепадницькі часи це все ще щось інше, ніж тільки економіка та інтереси шлунку. Це – все ще не закінчена історія виживання українського в зросійщеній Україні.

(Закінчення на стор. 16)

Привітали Володимира Зеленського з офіційними результатами виборів

Митрополит Епіфаній і Володимир Зеленський з подарованою йому „Острозькою Біблією“. (Фото: ZiK)

КИЇВ. – 30 квітня Президент України Петро Порошенко зателефонував Володимирі Зеленському і привітав його з офіційними результатами виборів, які 30 квітня оголосила Центральна виборча комісія. П. Порошенко закликав скординувати зусилля, щоб посилити санкції проти Росії і повідомив, що домовився зустрітися з В. Зеленським найближчим часом.

Він висловив сподівання, що В. Зеленський продовжить курс на євроінтеграцію і закликав негайно продемонструвати усім нашим партнерам єдину українську позицію в той час, коли роздаванням російських паспортів на окупованих територіях Кремль здійснює черговий етап гібридної війни проти України.

В. Зеленський після оголошення результатів виборів записав відеозвернення до своїх виборців, подякувавши їм за підтримку. Він пообіцяв трудитися і не підвести українців, а також оголосив конкурс на посаду речника президента.

В. Зеленський 30 квітня зустрівся з предстоятелем Православної Церкви України Митрополитом Епіфанієм та з Почесним патріархом Філаретом, а також Митрополитом Української Православної Церкви (Московського Патріархату).

В. Зеленський 30 квітня зустрівся з предстоятелем Православної Церкви України Митрополитом Епіфанієм та з Почесним патріархом Філаретом, а також Митрополитом Української Православної Церкви (Московського Патріархату).

(Закінчення на стор. 3)

Зеленський відповів Путінові

КИЇВ. – Володимир Зеленський порадив російській владі даремно не витрачати час, намагаючись спокусити громадян України паспортами Росії. Про це переможець президентських виборів 28 квітня написав на своїй сторінці у Фейсбук, коментуючи слова Президента Росії Володимира Путіна, який заявив, що Росія розглядає можливість надавати громадянство Росії у спрощеному порядку не лише жителям самопроголошених „ДНР“ і „ЛНР“, а й громадянам всієї України.

„Ми чудово знаємо, що російський паспорт надає насправді. Це право бути заарештованим за мирний протест. Це право не мати вільних та конкурентних виборів. Це право взагалі забути про наявність природних прав та свобод людини“, – написав В. Зеленський.

„Можливо, хтось зробить це заради заробітку або ховаючись від кримінальних розслідувань. Ми навіть можемо надати Володимирі Путіну

перелік тих громадян України, яким у найближчий час стане дуже некомфортно у країні, яку вони цинічно грабували, зловживаючи високими посадами. Не слід говорити з Україною і українцями мовою загроз, військового та економічного тиску. Це не найкращий шлях до припинення вогню та розблуккування Мінського процесу, – написав В. Зеленський. – Сподіваюся, що на найближчій зустрічі у Нормандському форматі Росія продемонструє готовність до деескаляції. Конкретним підтвердженням цієї готовності має стати взаємний обмін нашими громадянами у форматі „всіх на всіх“. Без винятків. З нашого боку ми готові обговорювати нові умови співіснування України та Росії“.

При цьому, на думку В. Зеленського, справжня деескаляція у відносинах країн відбудеться лише після повної деокупації Донбасу і Криму.

BBC

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Ухвалено новий закон про мову

КИЇВ. – Верховна Рада України 25 квітня ухвалила закон „Про забезпечення функціонування української мови як державної“. Навколо кожної з понад 2,000 правок точилися запеклі баталії між проукраїнськими та проросійськими силами у парламентах. Державний статус української мови гарантує Конституція. Але деталі використання мов у різних сферах життя має визначати закон. До 2012 року цю функцію виконував ще радянський закон „Про мови в УРСР“. У 2012 році Верховна Рада ухвалила так званий „мовний закон Ківалова-Колесніченка“, який давав змогу використовувати замість державної мови регіональну – ту мову, якою володіє понад 10 відс. населення регіону. Він обмежував вживання української мови навіть у порівнянні з радянським законом, і сприяв подальшій русифікації, наголошують експерти і ціла низка українських політиків. Його ухвалення викликало масові протести. Конституційний суд в лютому 2018 року зрештою визнав його неконституційним. Відтоді Україна не мала жодного закону про мовну політику держави. (Радіо Свобода)

■ На Донбасі видають російські паспорти

КИЇВ. – 26 квітня Міністер закордонних справ України Павло Клімкін закликав жителів окупованих територій Донбасу ігнорувати видачу російських паспортів. Указ, за яким жителі контрольованих підтримуваними Росією бойовиками районів на сході України зможуть у спрощеному порядку отримувати громадянство Росії, Президент Росії Володимир Путін підписав 24 квітня. Це рішення різко розкритикувала Україна і її західні союзники. Пашпортизація Росією мешканців окремих районів Донецької та Луганської областей підриває суверенітет України. Про це йдеться у спільній заяві восьми країн-членів Євросоюзу, які входять до складу Ради Безпеки ООН. У заяві закликали Росію припинити фінансову та військову підтримку сепаратистів. (Радіо Свобода)

■ Конгрес США засудив пашпортизацію

ВАШІНГТОН. – 26 квітня Сенат і Палата представників Конгресу США висловили протест і засудили указ президента Росії щодо видачі російського громадянства жителям окупованих українських територій на сході України. Впливові сенатори й конгресмени випустили низку заяв з цього приводу, повідомило Посольство України в США. Як наголосив у цьому зв'язку керівник Комітету з питань Збройних Сил сенатор-республіканець Джим Інгоф, це „ще один зухвалий напад на український суверенітет, який засвідчує, що Путін не ставиться серйозно до миру“. Співголова Українського Кокус у Сенаті Роб Портман підкреслив, що „рішення Росії про прискорену видачу громадянства мешканцям сходу України є черговою зухвалою спробою легітимізувати незаконну окупацію цих регіонів Росією“. („Укрінформ“)

■ Чеське радіо попросило вибачення

ПРАГА. – 25 квітня до редакції Чеського радіо звернувся Посол України в Чехії Євген Перебийніс. На сторінці радіо була опублікована стаття чеського журналіста Яна Фінгерланда „Євреї на чолі українських фашистів“, чим викликала хвилю обурення як чехів, так і українців. Автор статті допустився великої низки помилок, неточностей і маніпуляцій. Посол висловив вимогу усунути публікацію Я. Фінгерланда як з сторінки радіо і з архіву, а також публічно вибачитись. У листі на адресу посла України головний редактор радіо Петр Шабата зазначив, що не бачить приводу для усунення статті, бо „зміст публікації Яна Фінгерланда є по суті правильний і коректний“. Що ж стосується заголовку статті, „то він є невдалим, і тому ми його змінили“, і „якщо формулювання заголовку когось зачепило, мені шкода і я прошу вибачення“. Змінено заголовок на „Євреї на чолі України“. (Радіо Свобода)

ПІСЛЯВИБОРНІ ПРИКРОЩІ

Полювання на переможених

Лариса Волошина

Український народ обрав кров, піт і сльози, навіть якщо думав, що голосує за „світле майбутнє вже сьогодні“. Кандидатура переможця є тепер буденною реальністю. На нього покладена велика відповідальність та великі очікування. Але такою ж буденною реальністю є війна, окуповані території, архаїчна інфраструктура, немоdernізована економіка та недореформована держава. Всі ці проблеми доведеться вирішувати. Довго, тяжко, долаючи перешкоди та спротив. Вирішувати всім разом. І тут можуть виникнути проблеми. Вже почалося інформаційне полювання на відьом. Але, спочатку, давайте розберемося, що ж насправді сталося.

Цю передвиборню кампанію вже названо найбільш маніпулятивною та найменш змістовною за всю історію незалежної України. Аналіз-ненависть, „битва стадіонів“, відсутність глибокої дискусії про майбутнє країни, звинувачення, виправдання, знову звинувачення — все це обурювало одну частину виборців та веселило інших.

Тактику, яку обрав штаб Володимира Зеленського, можна назвати „Спіймай мене, якщо зможеш“. Щоб досягти бажаного ефекту та консолідувати діаметрально протилежні електоральні групи, його кампанія велася не політичними, а маркетинговими методами. Невидимі хитрі та страшні бактерії, що причаїлися десь в кущах, (в сенсі — в нетрях державного організму), „старі засоби не допомагають“, потрібний новий герой. І ось на сцені з'являється смішне позитивне качення. Небезпеку подолано, бруд очищено. До створення образу у якості статистів долучилися і традиційні політики. Вони виливали один на одного стільки компроменту, що сморід тільки посилював реалістичність рекламного задуму.

Спочатку кампанія В. Зеленського якісно відрізнялася від до болі знайомих політичних технологій на взаємне знищення. Жодної критики, жодних нападів на опонентів, жодної конкретизації. „Переможемо їх разом“, — закликав незаплямований політикою герой. Все це виглядало, як широкий рух новаторів, як соціальна акція за зміну застарілих правил.

Але невдовзі в хід пішли технології маніпуляції масовою свідомістю, клясичні механізми дезорієнтації суспільства.

Найперше, що впадало в око — це створення атмосфери невизначеності за рахунок протилежних послань. Виходить хтось зі штабу і вкидає провокаційну тезу, що „мову не на часі“, або що „питання території слід винести за дужки“. Такий посыл не може пройти повз суспільну увагу. Адже одна частина суспільства накручене очікуванням конкретних відповідей, яких В. Зеленський не дає. Діалогу нема. Контроверсійна теза тиражується та атакує людину сенсаційними заголовками. Напруга росте.

І ось коли на кандидата починаються сипатися звинувачення у проросійськості (мовляв, він — провідник реваншу), з'являється хтось інший з його штабу, хто говорить: „А з чого ви вирішили, що це позиція кандидата? Хіба він про це сказав?“. Кандидат в цей момент уникає преси, посилає фото зі спортивної залі та посміхається. Одразу ж до журналістів виходить автор скандального висловлення і пояснює, що його неправильно зрозуміли, він геть не те мав на увазі і... І вкидає в інформаційний простір ще щось більш скандальне, як, наприклад, про-

ведення референдуму щодо курсу на НАТО. І все повторюється з новою інтенсивністю.

В той же момент розповсюджується думка, що скандалістами і провокаторами є ті, хто відреагував на скандальний вислів та голосно почав вимагати пояснень. Людей доводять до істерики, а потім насміхаються з них, як з неадекватів. Саме в такому вигляді, як загрозу, виборців Петра Порошенка осуджували на етерах олігархічних каналів.

Між першим та другим колом ситуація нагадувала бій з тінню. Виснажливу боротьбу, в якій не може бути переможця. В. Зеленський не вів кампанії. Замість нього у запеклі суперечки вступили дописувачі в соцмережах, речники його штабу та ветерани „російсько-української дружби“.

В цей же момент штаб П. Порошенка взяв на озброєння бойовничу риторику, за що одразу ж отримав звинувачення у спекуляції на війні. Експерти, журналісти, активісти і політики настільки запекло сперечалися про те, чи доречно зображати Володимира Путіна на передвиборному плякаті і чи стоїть за В. Зеленським олігарх Ігор Коломойський, що геть забули про відсутність в публічному полі прямої дискусії про майбутнє країни. А це — необхідна умова для реалізації права громадянина на вільний, свідомий, демократичний вибір. Стан, в якому знаходиться суспільство, стає підґрунтям для застоювання нових маніпулятивних технологій. І це вкрай небезпечно. Евфорія від перемоги одних та страх за майбутнє у інших вміло перетворюються „знавцями“ у ненависть один до одного.

Соцмережами ширяться листи обурення на адресу 25 відс. Мовляв, вони вважають себе вищими за інших, бажують поразки новій команді, нехтують прихильниками переможця та називають себе „новою елітою“. Людей, які на перше місце поставили існування держави зневажливо називають „порохоботами“. Відбувається відкрита дегуманізація тих, хто обрав для себе Україну. Обрав ідею її існування та відродження. Заклики серед програвого табору єднатися в конструктивну опозицію на базі державницьких цінностей вже пояснюється виборцям переможця чи не як ознака злоспрямованого шкідництва.

Що це, панове? Кому потрібен громадянський конфлікт? Чому за дужки виноситься той факт, що п'ять років країна жила з опозицією, яка ігнорувала анексію Криму, закликала до автономізації окупованої частини Донбасу і федералізації України? Або просто намагалася згорнути реформи в надії сподобатися виборцю, ласому до популізму. Хіба українська демократія не витримає опозиції, що ґрунтується на державницьких засадах? Раптом ті, хто поставив на перше місце армію, віру, мову, перемогу у війні з агресором стали чи не більшими ворогами України, ніж ті, кому і війна — не війна. Зосередження знову зміщується з політиків на їхні політичні табори. Все це дуже скидається на формування підґрунтя для переслідування за політичні погляди.

Українське суспільство роз'єднане, розсварене, позбавлене авторитетів. Лють і спроба позбавити людей гідності — ось перші наслідки передвиборчого божевілля. І з цим треба щось робити. Негайно.

„День“

Лариса Волошина – українська публіцистка, Київ.

СКУ засуджує провокативні дії Росії

КИЇВ. – 26 квітня Світовий Конгрес Українців (СКУ) закликав міжнародне співтовариство засудити Російську Федерацію за її явне порушення міжнародного права стосовно надання російського громадянства особам, які проживають на окупованих Росією територіях східної України.

„Росія тепер змушуватиме українців на окупованому Донбасі отримувати російське громадянство, — заявив Президент СКУ Павло Ірод. — Це явне порушення міжнародного права і так званих Мінських угод, які Росія послідовно порушує. Більше того, такими провокаційними діями

російський президент Путін випробовує новообраного Президента України. Ми очікуємо, що пан Зеленський чітко засудить такі провокації та закличе до подальших санкцій у відповідь на спроби Росії закріпити свою окупацію Донбасу“.

Підписаний 24 квітня Володимиром Путіним указ встановлює для мешканців частин Донецької і Луганської областей України, які перебувають під російською окупацією, спрощену процедуру подання заяв на отримання російського громадянства.

СКУ

Новий закон про мову у цифрах

Роман Романюк

25 квітня Верховна Рада ухвалила закон про функціонування державної мови. Його розгляд у парламенті тривав майже два місяці.

Проукраїнські політики, активісти і представники культури вже встигли наректи закон про державну мову епохальним та історичним. Його противники повторюють гасла про „насильницьку українізацію“.

Чим насправді обернеться для і так наелектризованого та розколотого суспільства ухвалення Радою закон про мову, зараз важко спрогнозувати. Хоч би і тому, що самого закону, зведеного воедино після голосування більш як 2,000 правок, наразі просто не існує.

Але „Українська правда“ вирішила пояснити головні позиції цього закону, які такі потрапили в остаточний варіант.

У першій редакції закону передбачались пункти, які стосувалися покарання за спроби надання офіційного статусу будь-якій іншій мові. Такі дії прирівнювались до зазіхання на конституційний лад, а тому мали каратись великими тюремними строками. В остаточну версію закону ця норма не потрапила. Як і позиція про грошові карі й ув'язнення за публічне приниження державної мови або навмисне її спотворення в офіційних документах і текстах.

Ці норми, які дуже „лякали“ проросійську частину політикуму, вилучили з закону. Однак, багато важливого у законі таки залишилось. Спробуємо перерахувати найбільш цікаве.

Кожен громадянин України зобов'язаний володіти державною мовою. Держава забезпечує усім громадянам можливість вивчити українську мову.

Нуль гривень коштуватиме українцям складання іспиту на знання державної мови та отримання відповідного сертифікату. Діятиме цей сертифікат безтерміново. А результати іспиту на рівень знання державної мови будуть занесені у відкритий реєстр.

Один рік дають особам з визначними заслугами перед Україною на вивчення української мови після отримання громадянства. Всі решта кандидатів на український паспорт мусять скласти іспит з української мови до отримання громадянства.

450 депутати Верховної Ради – єдині державні чиновники, які не муситимуть складати іспит з української мови, знати і використовувати її на роботі. Всі інші категорії державних управителів зобов'язані будуть довести володіння державною мовою – від президента і прем'єра до армійських офіцерів, нотаріусів і медпрацівників.

Шість рівнів володіння мовою передбачено законом: від А1 (початкове розуміння) до С2 (вільне володіння).

10 відс. реплік у фільмі – максимальний відсоток чужомовної мови або суржику, які допустимі у знятих в Україні фільмах.

90 відс. етеру телеканалів повинно вестися державною мовою. Ця норма набуде чинності лише за п'ять років.

10 відс. сеансів у кінотеатрі можуть складати фільми, які показуються в оригіналі з субтитрами. Всі решта фільмів мусять бути дубльовані чи

озвучені державною мовою. На фестивалях можна показувати фільми в оригіналі із субтитрами.

На місцевих та регіональних каналах квота мовлення державною мовою складає 80 відс. На каналах з етером мовами корінних народів тижнева частка мовлення українською мовою має бути не менше ніж 30 відс.

100 відс. друкованих засобів масової інформації видаються державною мовою. Якщо видання має іншомовну версію, то тираж української та іноземної версій мають бути однаковими.

Це не стосується видань, які видаються виключно мовою корінних народів, англійською чи іншою офіційною мовою ЕС.

У законі передбачена відтермінування чинності цих норм: 30 місяців для загальнонаціональних і п'ять років для регіональних медіа.

Не менше ніж 50 відс. видань українською мовою має бути представлено у кожній точці розповсюдження друкованих ЗМІ.

Не менше ніж 50 відс. книг у книгарнях мусить бути українською мовою. При цьому словники і аналогічні видання кількома мовами вважаються виданнями державною мовою. Квота не застосовується до іншомовних та спеціалізованих книгарень.

50 відс. назв книжок зобов'язані видавати державною мовою усі видавництва. Це не стосується продукції мовами корінних народів та національних меншин, які здійснюються за державний рахунок.

100 відс. веб-сторінок, мобільних додатків і сторінок у соцмережах органів держвлади чи підприємств, зареєстрованих в Україні засобів масової інформації та фірм мусять мати версію державною мовою. Україномовна версія мусить завантажуватись за замовчуванням.

Досить бажання одного учасника публічного заходу, щоб організатори мусили забезпечити переклад всього заходу українською мовою. Це стосується заходів, які проводять за державний кош.

Дев'ять осіб на шість років призначаються Кабміном у склад Національної комісії зі стандартів державної мови. Щоб стати членом комісії, слід мати щонайменше 30 років, ступінь доктора філології та володіти державною мовою.

Сама комісія займатиметься затвердженням стандартів мови, правопису, методів та процедур перевірки рівня володіння державною мовою.

11,900 гривень – максимальна сума карі, яку може виписати уповноважений з захисту державної мови згідно з результатами перевірки чиновників, держорганів чи компаній. Однак, процедура накладання карі настільки довготривала, що реальних покарань може і не бути. Перед виписуванням карі уповноважений мусить зробити зауваження, попередження тощо. І між цими діями передбачені кількіскамі павзи на „усунення недоліків“.

Виписати кару можуть тільки суб'єктам господарської діяльності у сфері обслуговування у разі порушення ними норм застосування мови: надання інформації про послуги і товари українською, наявність українських версій веб-сторінки, персональне обслуговування українською мовою на вимогу клієнта тощо.

„Українська правда“

Привітали Зеленського...

(Закінчення зі стор. 1)

хату) Онуфрієм. Усі троє, згідно з повідомленнями, привітали В. Зеленського з обранням на посаду президента.

Під час зустрічі з Митрополитом Епіфанієм обговорювалися проблеми, які стоять перед українцями, зокрема боротьбу з корупцією та бідністю. На завершення зустрічі Митрополит Епіфаній подарував новообраному президенту ві репринтне видання „Острозької Біблії“, надрукованої в Україні наприкінці XVI ст.

Почесний патріарх Філарет привітав новообраного главу держави з перемогою на виборах та закликав використати дану йому владу для сприяння добру і подолання зла, вручив пам'ятний подарунок.

Того ж дня В. Зеленський зустрівся з Митрополитом Онуфрієм в його резиденції у Феоданії. Владика Онуфрій привітав В. Зеленського з Великоднем та перемогою на виборах, побажав йому Божого благословення на новому і відповідальному шляху служіння Україні та її народові.

ВВС, „Укрінформ“, „Українська правда“

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Збирають підписи за відставку Луценка

КИЇВ. – У Верховній Раді 26 квітня тривав збір підписів за відставку Юрія Луценка з посади генерального прокурора. Про це з трибуни парламенту заявив народний депутат Ігор Луценко (фракція „Батьківщина“). З такою ж ініціативою виступив народний депутат Єгор Соболев (фракція „Самопоміч“). „Юрій Віталійович своєю діяльністю показав повну нездатність керувати найвищим органом справедливості в нашій державі – Генеральною прокуратурою. Він був зобов'язаний розслідувати злочини високопосадовців часів Віктора Януковича. Ви чули хоч про один вирок у цій категорії справ? Жодного“, – заявив І. Луценко. („Укрінформ“)

Білорусь зупинила експорт нафтопродуктів

МІНСЬК. – Заступник генерального директора Білоруської нафтової компанії Сергій Гриб 23 квітня повідомив про припинення експорту з Білорусі світлих нафтопродуктів (бензин, дизельне паливо, паливо для літаків) до України, Польщі і країн Балтії. Причина – низька якість нафти, яка останнім часом надходить з Росії. Через це майже наполовину зменшено виробництво на нафтопереробних заводах, а дороге обладнання на одному з них вийшло з ладу. Це рішення є також ударом по Україні – згідно зі статистикою, в балійській поставок пального в Україну на Росію припадає 33 відс. обсягу, а 32 відс. Україна купує в Білорусі, 7 відс. – у Литві і ще 11 відс. – із інших джерел, 17 відс. виробляє сама. (Радіо Свобода)

Патріарх Філарет закликав до дії

КИЇВ. – Почесний патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет 23 квітня заявив, що виборці, які на виборах президента віддали свої голоси за Володимира Зеленського, голосували передовсім за реформи і боротьбу з корупцією. Також він наголосив, що під час теперішніх виборів Україна „всьому світу продемонструвала демократію“. Патріарх Філарет зауважив, що українці самі повинні включитися в процес боротьби з корупцією, так, як це зробила Церква, ухваливши рішення „не допускати корупціонерів до святого причастя“. Патріарх Філарет привітав В. Зеленського з перемогою у виборах президента і висловив сподівання, що він продовжить „державницький, проєвропейський і євроатлантичний курс України“. „Вдасться чи не вдасться, я не можу сказати, тому що це ціла система і треба цю систему помінати. Чи буде у нього така команда, яка зможе змінити цю корупційну систему? Якщо йому вдасться, то йому буде велика шана від українського народу. Тому що Україна тоді продемонструє не тільки демократію, свободу і незалежність, а й те, що вона європейська країна. І ми молимося, що Господь послав йому сили зробити цей рішучий крок“, – зазначив Філарет. (Радіо Свобода)

Площу назвали на честь Василя Сліпака

ЛьВІВ. – Ім'я всесвітньо відомого оперного співака і зірки Василя Сліпака, який загинув від кулі снайпера в зоні бойових дій на Донбасі, відтепер носить одна з площ його рідного міста. Львівські депутати на сесії міської ради 26 квітня присвоїли ім'я В. Сліпака площі на вулиці Дорошенка. В. Сліпак – український оперний співак, соліст Паризької національної опери, учасник бойових дій на сході України загинув 29 червня 2016 року у селищі Луганське Донецької області. („Укрінформ“)

Гройсман мав зустріч з Зеленським

КИЇВ. – Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман і переможець другого туру виборів президента Володимир Зеленський провели неформальну зустріч, на якій обговорювали кілька питань. Про це В. Гройсман 26 квітня сказав на телеканалі „Інтер“. „Ми говорили про життя, про Україну, майбутнє нашої держави. Це найголовніше“, – сказав В. Гройсман. Прем'єр-міністр зазначив: якщо у новообраного президента будуть плани щодо зміни складу уряду, то він сам про це повідомить суспільство. („Укрінформ“)

Передплачуйте і читайте „Свободу“

- 125 років на службі діаспорі
- найповніша інформація з життя українських громад в Америці
- електронний архів – www.svoboda-news.com

Відділ передплати:
973-292-9800 дод. 3042

Річна передплата – \$90.
Додайте лише \$5 і матимете обидві версії – паперову і електронну

АМЕРИКА І СВІТ

■ Звільнили ув'язненого американця

БЛУМІНГТОН, Індіяна. — Державний Департамент США повідомив, що Венесуеля звільнила американця Тада Лайнінджера після п'ятирічного ув'язнення. Його родина в Блумінгтоні видала заяву, кажучи, що звільнення сталося внаслідок зусиль американського уряду, індійського сенатора Тада Янга, членів Конгресу США, адвокатів та Посольства Швейцарії. 37-літній Т. Лайнінджер прибув 26 квітня до Маямі, де він перебував під медичною опікою перед поверненням до Індіяни. Родина каже, що він терпів фізично й ментально, а також бракувало йому харчів та медицини. Т. Лайнінджер прибув до Венесуели як турист у квітні 2014 року, але був заарештований під час протиурядових заворушень в країні. У травні 2018 року суддя вирішив, що його можна звільнити умовно за добру поведінку, але він чомусь не був звільнений аж дотепер. Ні венесуельське Міністерство внутрішніх справ, ні Бюро головного прокурора не відповіли на запити телевізійної агенції „Сі-Ен-Ен” в цій справі. („CNN”)

■ Обама не підтримав Байдена у 2016 році

ВАШІНГТОН. — Президент Барак Обама думав, що його віце-президент Джо Байден не повинен кандитувати на президента в 2016 році, бо вважав, що Гіларі Клінтон була сильнішим кандидатом. Про це він дав знати Дж. Байдену, коли той готувався висунути свою кандидатуру вже втретє. Перший раз Дж. Байден оголосив себе кандидатом у 1988 році, але відступив, коли виявили плагіят в його промовах. У 2008 році Дж. Байден не зміг перемогти Б. Обаму у виборах, але відтак став його віце-президентом. 76-літній Дж. Байден знов оголосив свою кандидатуру 25 квітня, але має 20 конкурентів демократів. („The New York Times”)

■ Трамп і демократи погодилися

ВАШІНГТОН. — Президент Дональд Трамп 30 квітня дійшов до згоди з провідниками Демократичної партії, щоб видати 2 трлн. дол. на дороги, мости, воду, енергосистеми та іншу інфраструктуру країни. Про це повідомив провідник сенатської більшості Чак Шумер після зустрічі в Білому Домі. Обидві сторони зустрінуться знову перед кінцем травня, щоб обговорити як заплатити за цей план, який мусить бути апробований Конгресом. („Reuters”)

■ Помер визначний біолог Сидні Бренер

СІНГАПУР. — Визначний біолог Сидні Бренер, котрий отримав Нагороду Нобеля в 2002 році в ділянці медицини, помер 6 квітня в Сінгапурі. С. Бренер продемонстрував як людські гени контролюють розподіл клітин. Праця С. Бренера і його колег була ключовою для розуміння процесу розвитку різних форм рака. Однак, його найбільшим досягненням були його дослідження з Джаном Салстоном і Робером Горвіцем для розшифрування генетичного коду. 92-літній С. Бренер народився в Південній Африці, а студії закінчив у Британії. Його батьки були єврейськими емігрантами з Литви й Латвії. („Associated Press”)

■ Помер колишній сенатор Фріц Голінгс

ГРІНВІЛ. Південна Кароліна. — Колишній сенатор США і губернатор Південної Кароліни Ернест „Фріц” Голінгс помер 6 квітня. 97-літній політик грав визначну роль у своєму стейті понад 50 років. Губернатор Генрі МекМестер, котрий раз кандидував проти нього, видав заяву, відмічаючи його довголітню публічну службу. Ф. Голінгс закінчив військову академію і був відзначений за свою службу як офіцер Армії США в Європі та Північній Африці під час Другої світової війни. Після війни він закінчив студії права і був обраний до стейтової Палати Представників у 1948 році, а 10 років пізніше 36-літній Ф. Голінгс став наймолодшим губернатором в історії стейту. Він створив стейтову систему технічних коледжів, щоб дати студентам можливість навчатись інших професій, крім фермерства та млинарства. Ф. Голінгс був сенатором США в 1966-2005 роках. Він був поміркованим політиком, останнім сенатором-демократом з Південної Кароліни. („MSN”)

ПИСЬМЕННИЦЬКІ РЕФЛЕКСІЇ

Чому нам важливо зберегти культуру

Любко Дереш

Кампанія виборів в президенти стала безпрецедентним прикладом руйнування публічного простору спілкування. Жодна інша подія, в тому числі Майдан, не викликала стільки ненависти, не була такою спустошливою і не заводи́ла розум і серце так далеко в глухий кут. Ненависть і агресія заглушили всі інші послання.

Простір спілкування — фундамент суспільства. Простір спілкування лежить в основі політичного, культурного, конфесійного життя суспільства. Слово „суспільство” має в собі корінь „-спіль-“. І без спільності, яка є більш глибокою реальністю, аніж ідеологічні переконання, громада розпадається просто тому, що комунікація стає неможливою.

Мова ненависти — один з потужних каталізаторів, який діє на розпад спілкування в суспільстві. Однак, риторика ненависти — не кінець розпаду, хоча, безумовно, свідчить про серйозні проблеми в комунікаціях. По-справжньому простір комунікації розпадається, коли починає руйнуватися культура.

Впродовж останніх тижнів ми стали свідками і, в якомусь сенсі, співучасниками публічного приниження одного кандидата в президенти іншим. Ми побачили хамство і зневагу, яку, як виявилось, підтримує значна кількість населення країни, бо вважає це прикладом відваги та героїства. Ми побачили, як подібне порушення норм спілкування підтримується такою ж безкультурною, позбавленою елементарної поваги журналістикою, а сама ця журналістика підтримується головами і лайками збуджених „кров’ю” глядачів. Потакаючи такій низькосортній, безпринципній комунікації, ми розхищуємо фундаментальну опору простору спілкування — культуру публічності.

Культура публічності — це загорожа, котра стримує найгірше, що є в нас, від виходу назовні. Психолог Карл Густав Юнг вважав, що, хоч „демонів душі” приручити людині самотужки не під силу, ми можемо зробити їх проявлення безпечним. Для цього й потрібна культура, зокрема, культура спілкування.

Чому культура спілкування сьогодні тріщить по швах? Ми ввійшли у кильватер цифрового попудізму, який сьогодні набирає сили в цілому світі. Чим характерний цифровий попудізм і чому він небезпечний?

Традиційний попудізм можна визначити як бажання догодити найпростішим запитам народу, опираючись на їх емоції: страхи, надії, незадоволення. Цифровий попудізм віртуально реалізує цю програму через інтернет-платформи, в першу чергу, соціальні мережі. Осо-

бливістю його є те, що цифровий попудізм, посилений специфікою алгоритмів соцмереж, може розкручувати емоційну реакцію в суспільстві до руйнівних наслідків.

Пригадаймо „Brexit”. Перемога руху „Leave.EU” була досягнута великою мірою завдяки тискові на емоційну сторону британців — робився акцент на страх перед мігрантами, на гнів до інших країн Євросоюзу, на безпорадність перед Брюсселем і необхідність „повернути собі контроль”. Риторика, яку запровадив керівник кампанії „Leave.EU” Домінік Каммінгс, виключала можливість розумного діалогу, розбурхуючи в людях найпростіші, найтемніші почуття.

Подібним чином діяв штаб Дональда Трампа. Мікроприцілювання з дуже персоналізованими повідомленнями для кожної з груп мало на меті пробудити емоційне незадоволення щодо Гіларі Клінтон. Так, для афроамериканців у ході „мікроприцілювального бомбардування” відсилалися повідомлення з відео, де Г. Клінтон називала чорношкірих „суперхижаками”, для льокальної громади переселенців з Гаїті — інформація про фінансові махінації фонду Клінтон на Гаїті і т.д.

Розкручування найнижчих почуттів у масах страшно тим, що, раз перейшовши на мову емоцій, ми практично не маємо шансу повернутися до нормального спілкування. Голос розуму буде розцінений як завідомо слабший. Потрібно дуже багато часу, щоб повернути суспільство до тями.

Культура, як кажуть японці, дозволяє „зберегти обличчя”. У відсутності культури нівелюється саме поняття чести. Руйнуються підстави для джентльменських домовленостей і виникає атмосфера недовіри. Атмосфера зневаги до культурних норм дослівно розчиняє основи простору комунікації, робить найбільш розумні речі лише безсмысловим потрясанням повітря.

Російський філософ і публіцист Михайло Епштейн у своїй статті про гоп-культуру змальовує експансію „шпанівської”, нуворішівської культури багатиїв-вискочок в політику, журналістику, навіть релігію. Його стаття стосувалася Росії, однак, філософ Сергій Дацюк в одному з недавніх своїх інтерв’ю підтвердив, що це проблема, яка болить українським інтелектуалам також. І не тільки інтелектуалам. Розпад культури — означає втрату здатності говорити складно про складні речі. Правим стає той, хто голосніше кричить. А після сліпих і нерозумних емоцій завжди приходить спустошення.

Що ж можемо зробити в цій ситуації ми?

(Закінчення на стор. 18)

ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

Петро Порошенко та Іван Мазепа

Ігор Гавриленко

Ім’я Президента Петра Порошенка увійде до вітчизняного пантеону найбільш результативних правителів-державотворців. Цілком заслужено, поруч з ім’ям гетьмана Івана Мазепи.

І. Мазепа і П. Порошенко були сповнені задумів і бачення перспектив, аж раптом кожного спіткав по-своєму трагічний кінець. У вирішальний історичний момент народ відмовився підтримати обох керівників. Цим історичні паралелі не вичерпуються.

Шлях

Природні здібності, гарна освіта, широка ерудиція, володіння кількома чужоземними мовами, ораторський хист, умінь переконувати допомагали їм долати перепони на шляху до вершин.

На головні в Україні посади обидва зійшли, маючи за плечима значний досвід державницької діяльності.

До отримання булави І. Мазепа встиг увійти до еліти генеральної старшини, обіймав посаду вій-

ськового осавула. Був наближений до гетьмана, виконував дипломатичні доручення. Причому в різних політичних таборах: спершу в правобережного зверхника Петра Дорошенка, потім — у його лівобережного конкурента Івана Самойловича.

Подібним чином Петро Порошенко встиг попрацювати секретарем Ради національної безпеки і оборони (2005 рік) і міністром закордонних справ за Президента Віктора Ющенка (2009-2010), і міністром економічного розвитку та торгівлі за Віктора Януковича (2012).

Стерно держави дісталось обом у віці близько 50-ти років.

Початок правління супроводжувала вкрай несприятлива зовнішньополітична ситуація. Тож кожному довелося застосовувати талант дипломата.

Обрання І. Мазепи гетьманом ускладнилося підписанням „Коломацьких статей”. Нові договірні умови між генеральною старшиною й урядом Московії суттєво посилювали владу царату в українських землях. І. Самойлович, попередник І. Мазе-

(Закінчення на стор. 16)

Виборці зустрілися з Порошенком

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. — На Банковій вулиці 22 квітня відбулася акція подяки Президенту України Петрові Порошенкові, чия президентська каденція добігає кінця. П. Порошенко вийшов поспілкуватися з прихильниками, які прийшли подякувати йому за п'ять років роботи на посаді глави держави. Він подякував їм за підтримку та нагадав, що залишається в політиці, і його цілі — перемога на парламентських виборах і повернення на Банкову після наступних президентських виборів.

А у соціальних мережах піднялась хвиля висновків і оцінки підсумків президентської каденції П. Порошенка. Його прихильники та опоненти дякували за приклади гідності, мудрості й сили, за справи, які він встиг зробити для України у виборі шляху до Європейського Союзу і НАТО, у зміцненні обороноздатності, в успіхах української дипломатії, зміцненні позицій української духовності, культури і державної мови. Були помилки — комунікаційні, кадрові, але варто звітувати про ключове — збудували незалежну, сильну, демократичну, європейську країну, де є свобода слова й вільні вибори.

„Історія гідно оцінить минулих п'ять років. Порошенко увійшов в історію України великими зверненнями“, — зазначив голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович.

Виборці під час зустрічі з Петром Порошенком. (Фото: Георгій Лук'янчук)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Признались до обману на 400 тис. дол.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Історія про бездомного ветерана Джана Бабіта, котрий в листопаді 2017 року дав своїх останніх 20 дол. Кателіні МекКлур, коли їй забракло газоліни в авті у Філадельфії, зворушила багатьох людей. Разом зі своїм хлопцем Марком Д'Аміко вона виступила на багатьох телевізійних програмах. Вони розпочали збірку для ветерана через інтернет-платформу „GoFundMe” і зібрали 402,706 дол. від понад 14 тис. осіб. Однак, скоро виявилось, що більшість тих грошей вони затримали на власні розкоші, а бездомний отримав лиш малу частину і розтратив більшість того на наркотики. Розслідування правоохоронними органами довели, що вся історія була фальшивою, видуманою для обману людей. 36-літній Дж. Бабіт був засуджений 12 квітня до п'яти років випробування під умовою, що він буде лікуватися від наркоманії. 29-літня К. МекКлур призналася до вини в суді 15 квітня і буде засуджена до чотирьох років ув'язнення. Вона також погодилася свідчити в суді проти 39-літнього М. Д'Аміко. „GoFundMe” погодилася віддати зібрані гроші обманутих жертводавцям. („The Philadelphia Inquirer”)

■ Заступник генпрокурора зрезигнує

ВАШІНГТОН. — Заступник генерального прокурора США Рад Розенстайн написав 29 квітня, що він зрезигнує з своєї посади 11 травня. Хоч Президент Дональд Трамп часом критикував його на цій посаді, Р. Розенстайн у своєму листі похвалив президента, закінчуючи словами: „Ми завжди ставили Америку на першому місці”. Впродовж останніх кількох тижнів Р. Розенстайн підтримував Генерального прокурора Вільяма Бара, коли той передав Конгресові підсумки звіту спеціального прокурора Роберта Мюлера, який розслідував намагання Росії втрутитися у президентські вибори 2016 року в США. („The Washington Post”)

■ Економіка США зростає

ВАШІНГТОН. — Департамент торгівлі оприлюднив цифри 26 квітня, які вказують що в першому кварталі 2019 року економіка США зросла на 3.2 відс. річно. Цей збільшений Валовий внутрішній продукт перевищив сподівання експертів, хоч вони вважають, що до кінця року він зійде до 2.2-2.4 відс. Президент Дональд Трамп розраховує на сильну економіку під час своєї кампанії на перевибори. („Associated Press”)

■ Кірсен Нілсен зрезигнувала

ВАШІНГТОН. — Секретар Департаменту Національної Безпеки (DHS) Кірсен Нілсен повідомила 7 квітня, що вона резигнує з днем 10 квітня. Президент Дональд Трамп подякував їй за її працю і оголосив, що діючим головою DHS стане Кевін МекАлінен. В Адміністрації Президента зростає невдоволення зростаючим числом мігрантів з Центральної Америки, котрі нелегально перетинають південний кордон США. К. МекАлінен є комісаром митниці і охорони кордонів США. Він має довголітній досвід праці і користується повагою членів Конгресу і Президентської Адміністрації. („Associated Press”)

■ НАТО протидіє російській агресії

ВАШІНГТОН. — Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг сказав, що альянс розпочинає нові дії в чорноморському регіоні для протидії російській агресії. Після двох днів розмов у Вашингтоні, міністри закордонних справ 29-ох країн-членів НАТО видали спільну заяву 4 квітня у 70-річчя альянсу, кажучи, що вони стоять перед „непередбачуваною і складною безпековою ситуацією”, яка включає „більш агресивну Росію”. Є. Столтенберг повідомив, що альянс схвалив нові спостережальні дії та військово-морські навчання в Чорному морі, щоб підтримати Україну й Грузію, які прагнуть стати членами НАТО перед сепаратистськими силами, підтримуваними Росією. Державний секретар США Майк Помпео сказав: „Володимир Путін снує темні мрії імперіалізму. Це є очевидним з його інвазій Грузії та України, його втручання в Сирію і тепер у Венесуелі. Він хоче розділити наш альянс і послабити наші демократичні наміри”. („AFP”)

Дебютантки вийшли на балі

Впродовж весняних тижнів „Свобода“ і „Український тижневик“ помістили ряд репортажів про балі дебютанток, які провели „Червона Калина“, Спілка Української Молоді, Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Пластова Станиця Ньюарку, Товариство Українських Інженерів Америки, інші організації. Традиція таких балів має давню історію, яка походить з Англії. Спочатку дебютантками були дівчата з аристократії або вищих кіл англійського суспільства, які здійснювали їх перший вихід у світ. Це означало, що дівчина була досить дорослою, щоб знайти чоловіка, брати участь в житті двору і бути самостійною. Першим був бал дебютанток в 1780 році.

Балі дебютанток швидко поширилися по всьому світу. Ця міжнародна подія світу моди щорічно збирає в Парижі близько 25 дівчат у віці від 16 до 22 років з десяти країн.

Українська громада теж давно почала влаштовувати балі дебютанток, але надала їм значно ширшого суспільного змісту. Звісно, намагалися показати дівочу красу, граціозність у танці, вміння поводитися у громаді, але чи не найважливішим було приготування дівчат до участі у професійному і громадському житті. Першими почали львів'яни, коли у 1921 році запросили дівчат на вечорниці „Червоної Калини“, до яких мали щонайперше відношення Українські Січові Стрільці. Про ці балі писав Любарт Ліщинський у „Свободі“ 29 червня 1996 року: „У залі славного кіно „Роксі“ у Львові сходилося по сходах, вистелених червоним хідником до елегантної залі, де збиралося добірне товариство, панував приємний настрій, що так сприяв забаві, а танцям надавали барви звуки оркестри“.

Поява більшовиків змусила перенести добрий звичай за океан, і вже у 1951 році в Нью-Йорку „Червона Калина“ відновила балі. Тоді новоприбулі українські переселенці, які внаслідок війни опинилися в таборах біженців у Німеччині, Австрії та Бельгії, намагалися започаткувати в Америці ті традиції, які вони принесли з собою з рідної України та з Європи. Однією з них було представлення молодих панянок перед гостями, щоб відзначити їхнє повноліття. Ці балі стали надзвичайно популярними в українських громадах. У березні 1959 року відбувся перший формальний дебют з участю Пластової Станиці Нью-Йорку. У багатьох традиційно брали участь провідники Українського Народного Союзу.

Треба зауважити, що дівчата українського походження, народжені в Америці в другому чи в третьому поколінні, усе ж повсякденно перебувають у американському світі, а на балах поринають в українське життя, танцюють під українську музику. Вони цінують українські традиції і знають українські танці. Балі завершує коломийка, яку танцюють з українським запалом.

Традиція балів дебютанток настільки міцно увійшла в життя закордонного українства, що зараз важко уявити його життя без цієї величавої імпрези. Разом з яскравими спогадами про казковий вечір усі дебютантки, їхні кавалери та сім'ї отримують унікальний досвід спілкування, становлення характеру та вироблення принципів громадського життя.

ІСТОРІЯ

Довгий шлях від гетьмана Мазепи до незалежної України

Георгій Лук'янчук

Президенти України присягають на вірність народові й державі на Пересопницькому Євангелії починаючи з 1991 року. Традицію публічної присяги очільниками держави на Святому Писанні започаткував ще гетьман Пилип Орлик, який вніс текст клятви до своєї Конституції 1710 року. Але лише з відновленням незалежності України Президент Леонід Кравчук, а згодом й інші обранці на найвищу посаду держави, поклавши руку на манускрипт, проголошували присягу президента.

Пересопницьке Євангеліє розпочали писати 15 серпня 1556 року у Дворецькому монастирі князів Заславських при церкві св. Трійці на Волині. Опісля роботу припинили і відновили вже в іншій обителі при церкві Різдва Богородиці у Пересопниці, що згадується в літописах з 1149 року як одне з найважливіших міст Київської Русі. Саме тут було дописано Євангеліє, тому рукопис дістав пізніше назву Пересопницьке Євангеліє.

Робота над рукописом, який замовила і фінансувала княгиня Анастасія Заславська, було кропіткою. На думку дослідників, Євангеліє було перекладене з церковнослов'янської болгарської редакції на староукраїнську писемну „мову руську, читачу милу“ архимандритом Пересопницького Пречистенського монастиря Григорієм, який диктував текст ченцеві-каліграфістові Михайлові Василевичеві, сину протопопа із Сянока на Галичині.

Переписування й оздоблення Святого Письма доручалося найкращим каліграфістам і художникам. За православною рукописною традицією зберігалася їх анонімність, авторство майстрів ніколи не вказувалося – відмова від індивідуальності свідчила про глибоку віру й жертвність укладачів. Втім, інформацію про те, коли, де й завдяки кому було створене Пересопницьке Євангеліє можна знайти на останній сторінці книги.

Переклад Євангелія, що налічує 482 пергаментні аркуші, або ж 964 сторінки, нині визнають ключовим у встановленні української літературної мови. Найближче до народної мови перекладено Євангелії від Іоана та від Луки. В тексті є польські та чеські запозичення, що свідчать про знання цих мов, як і латини, його перекладачем.

Одразу після написання книги її почали використовувати в Заславському православному монастирі. Останній запис у монастирському інвентарі Пересопниці датується 1600 роком. Ймовірно, Євангеліє там зберігалося до 1630 року, коли обитель

Головна хранителька манускрипту Ольга Степченко показує фоліант. (Фото: Георгій Лук'янчук)

разом з усім майном та земельними угіддями перейшла у володіння єзуїтів.

Наступна згадка про фоліант пов'язана з іменем мецената, ктитор і будівничого багатьох храмів і монастирів гетьмана Івана Мазепи. Пересопницьке Євангеліє якийсь час знаходилося у нього і у 1701 році він його подарував Переяславському катедральному соборові, який сам і збудував.

Коли Українська Церква остаточно підпала під п'яту російського Синоду, Святе Письмо було передане до бібліотеки Переяславської семінарії. У 1837 році на рукописну книгу звернув увагу історик, фолклорист, член-кореспондент Петербурзької академії наук (родом з Лохвицького повіту Полтавської губернії) Осип Бодянский і ввів її в науковий обіг.

У 1862 році Переяславську семінарію перевели до Полтави, то ж сюди перевезли і Пересопницьке Євангеліє. Про те, що книгою користувалися протягом століть свідчать кілька фактів: у різних місцях рукопису є позначки кількома мовами, що належать до різних епох, а її обкладинку довелося міняти двічі чи тричі. На перших сторінках фоліанту зберігся дарчий напис українською мовою І. Мазепи про передання Євангелія Переяславському єпископові. Згодом книгу передали до Музею Полтавщини, де вона зберігалася до Другої світової війни.

У 1941 році Пересопницьке Євангеліє вивезли до Уфи в Росії. Після війни рукопис повернувся не до Полтави, у фонди Києво-Печерського історико-культурного заповідника. 24 грудня 1948 року рукопис передали на постійне зберігання в Національну бібліотеку України ім. Володимира Вернадського.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	E-mail subscription@svoboda-news.com
Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.	

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

З Послом Олефіровим сталося нещастя

Доброго дня! Мене звати В'ячеслав Сугак, я близький друг Андрія Олефірова ще з дитинства. 18 березня я побачив вітання з днем народження, надіслане Послові України у Фінляндії А. Олефірову з „Свободи“. На жаль, він тепер не в стані прочитати це вітання. 18 вересня 2018 року в будинку Посольства він нещасливо впав на сходах, вдарився головою і був терміново доставлений до місцевого шпиталю. В лютому цього року його перевезли до Києва. Від 1 квітня він перебуває у реабілітаційному центрі обласної лікарні. Він погано розпізнає людей, але потребує відвідин і спілкування. Але перебування у лікарні і медичні процедури вимагають значних витрат – близько 100 дол. щодня. Лікарі не дають жодних прогноз, але ми не втрачаємо надії. Якщо є така можливість, родина А. Олефірова – 79-річна мама Марія, дружина Галина і діти Лідія та Іван – будуть вдячні за будь-яку допомогу! Мій тел.: 380-67-443-0872.

В'ячеслав Сугак,
Київ

Березневе вітання Андрієві Олефірову було продовженням добрих його взаємин з редакцією „Свободи“. Коли він був консулом України

в Нью-Йорку, то постійно підтримував з тижневиком ділові і товариські контакти. А коли виїздив, то оприлюднив у „Свободі“ 8 серпня 2008 року прощального листа, у якому зокрема писав:

„Завдячуючи редакції „Свободи“, маю честь і приємність звернутися до громади з сторінок цього чудового видання, яке, як я мав можливість особисто переконатись, читають українці в Хорватії, Боснії, Аргентині, Італії і навіть в Йордані, щоб сказати: „До побачення!“.

Хочу зізнатись, що радію і тішусь від самої лише думки про повернення на батьківщину. Водночас, не буду щирим, якщо не скажу, що лишаю тут частину самого себе, бо чотири роки не минули, на моє переконання, марно. Було чимало роботи, були цікаві справи, з'явилися нові друзі, добрі друзі, народилася моя молодша дитинка – Лідочка. Чи міг я собі усе це побажати, коли прибув сюди чотири роки тому?“.

А. Олефіров (народився 1972 року в Києві) був заступник міністра закордонних справ (МЗС) України, а потім – надзвичайним і повноважним Послом України у Фінляндії та Ісландії, звідки налагодив інформування „Свободи“ про місцеву українську громаду. Раніше закінчив Київський держав-

ний університет ім. Тараса Шевченка та Дипломатичну академію при МЗС України, отримав вчене звання магістра зовнішньої політики.

Про майбутнє України він писав у тому ж прощальному листі: „Завершуючи мою прощально-розставальну сповідь, хочу згадати один напис, що його зробив для мого сина на початку 2005 року Фелікс Хмельковський на обкладинці своєї книги про Помаранчеву революцію „Ті дні на Майдані“: „Іванові Олефірову з надією на щасливе майбутнє“. Користуючись цією нагодою, хочу цілком серйозно і офіційно заявити, що я не маю жодних сумнівів стосовно щасливого майбутнього мого сина, яке я напругу пов'язую з майбутнім України. Моє особисте переконання стосовно щасливого майбутнього України базується не тільки на глибокій вірі у це, але й на моїй праці на державній службі України і, перш за все, на тому, що в Україні є ви, українці в Америці, інших країнах світу. Мене завжди вражала і водночас надихала ваша невмируща віра в Україну і ваша діяльність на її благо“.

З нашим щирим приятелем сталося неочікуване нещастя і редакція „Свободи“ закликає допомогти йому в одужанні. Ваші чеки мож-

Андрій Олефіров під час праці в Нью-Йорку. (Фото: Левко Хмельковський)

на надіслати на адресу: Selfreliance FCU, 60-C North Jefferson Road, Whippany NJ 07881. Чеки слід виписувати на рахунок 171619100 (Lev Khmelkovsky – fund for A. Olefirov).

Проші будуть переказані родині дипломата, щоб дати йому можливість повторити слова з його ж листа: „До побачення!“.

Редакція „Свободи“

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Український Конгресовий Комітет Америки вітає новообраного президента України

Шановний новообраний пане Президенте!

Український Конгресовий Комітет Америки (УККА), організація, яка представляє інтереси українців у США з 1940 року, вітає Вас, пане Володимире, з перемогою у президентських виборах. Український народ зробив свій демократичний вибір, згідно з яким Ви станете найважливішою особою на найвищій посаді Української Держави, а це являтиме собою почесні та високо відповідальні обов'язки на продовження розвитку незалежної, суверенної та демократичної України.

УККА, громадське представництво більш ніж 1.5 млн. американців українського походження, видав залик до українців в періодах між першим і другим турами цьогорічних президентських виборів, в яким було згадано що „виборці грають важливу роль у формуванні свого уряду

і в свою чергу – свого майбутнього“. Місія спостерігачів УККА – добровольців – в Україні та в Америці – підтвердила до цілого світу наскільки важливою і справедливою є демократія в Україні.

Вельмишановний пане Володимире, українська громада в США завжди працюватиме для того, щоб Україна стала заможною, демократичною, рівноправною державою в сім'ї Європейсько-Атлантичних держав. Ми підтверджуємо, що ми зобов'язуємося твердо триматися наших довголітніх принципів: втримання сильної армії України, здатної зупинити іноземних загарбників; втримання територіальної цілісності України та повернення окупованих територій України; підтримування курсу інтеграції до євроатлантичних структур, включаючи НАТО та Європейський Союз; зміцнення ринкової економіки;

більш рішуча боротьба з корупцією; захист основних прав і свобод людини; затвердження української мови, як державної мови України; остаточне відокремлення Православної Церкви України від церкви агресора.

УККА, як і раніше, залишається повністю відданим справі захисту інтересів українського народу і продовжуватиме це робити далі задля процвітання і добробуту землі наших предків, та для того, щоб світ поважав Україну як рівноцінну європейську державу.

УККА запрошує Вас, новообраний пане Президенте, зустрітися з нашою українсько-американською громадою при першій нагоді Вашої візити до США, щоб далі продовжувати нашу співпрацю для добра нашої спільної батьківщини.

УККА

Вивчаймо українську мову

Доктор філологічних наук Олександр Пономарів відповідає на запитання читачів BBC.

Чому ми пишемо „радості“, а не „радості“? Якщо родовий відмінок однини іменників третьої відміни має закінчення -и (тіни, печи тощо), то як бути з матір'ю: матері чи матері?

Закінчення -и в родовому відмінку мають ті іменники третьої відміни, які закінчуються на -сть, -рть: радість - радости, честь - чести, молодість - молодости, чверть - четверти, смерть - смерті. А також іменники кров, любов, осінь, сіль, Русь, Білорусь: крові, любові, осені, соли, Руси, Білоруси. Решта закінчуються на -і.

Чому ви послідовно підтримуєте повернення цієї норми в правопис?

Вона дуже важлива, бо дає змогу відрізнити родовий відмінок від давального й місцевого. Це по-перше, а по-друге, так писали наші клясики: „Поет не боїться від ворога смерті, бо вільна пісня не може умерти“ (Леся Українка). Так подано ці слова в „Словнику“ за редакцією Бориса Грінченка, який досі є одним із важливих мірил українськості лексики. Із цим нарешті погодилася й остання Правописна комісія.

Чи правильні словосполучення був веселий, зробився лагідний, став злий? Чи все ж потрібно вживати орудний відмінок?

Між цими словосполученнями є такий розподіл: коли йдеться

про постійну ознаку, використовуємо називний відмінок: був веселий, був талановитий, був освічений.

Коли хочемо сказати, що хтось тільки набув чи набуває такої ознаки, використовуємо орудний відмінок: зробився злим, став лагідним тощо. Хоч у цих випадках можливий і називний відмінок.

Чому складні слова на кшталт адміністративно-правовий, міжнародно-правовий, публічно-правовий всюди пишуть із дефісом. Але ж за правописом має бути не так?

За правописом, потрібно писати саме з дефісом, про що свідчить „Український орфографіч-

ний словник“ (Київ, 2009).

Чи правильно писати кандидати в Президенти – Президенти з великої літери? А можливо, ліпше взагалі кандидати на пост Президента України, бо така посада тільки одна?

Потрібно вибрати один із варіантів. Або кандидати в президенти, або кандидати на пост Президента України.

Як утворити пестливі форми від імен Тая, Соня, Аня, Катя?

Тая і є пестлива форма від Таїсія. Далі – Софійка, Ганнуса, Катруся.

Як правильно: зрадити присягу чи зрадити присязі.

У літературній мові є обидва

(Закінчення на стор. 17)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Виставка сакрального мистецтва діє в Чикаго

Марія Климчак

ЧИКАГО. – 12 квітня відбулося відкриття виставки „Великоднє диво“ з участю священників, сестер, чисельної музейної громади. Головним доповідачем вечора був доктор богослов'я, настоятель парафії св. Йосафата у Манстері, Індіана, о. Юрій Саквук.

Президент музею Лідія Ткачук привітала американських гостей, серед яких були студенти університету, реставратори, шанувальники

мистецтва. Над формуванням експозиції, дослідженням історії окремих експонатів працювала куратор Марія Климчак, а також музейні співробітники Галина Парасюк та Тетяна Червінська.

Один з розділів експозиції присвячується мистецтву монастирського шитва XVIII-XIX ст. Музей завдячує меценатові д-рові Юрієві Подлуському з Чикаго, який передав свою колекцію старовинних ікон та фелонів. Цікавою пам'яткою є плащаниця, справжній

Колекція писанок Тараса Городецького з колекції Василя Татарина.

шедевр із зображенням Ісуса Христа після зняття його з хреста.

Про події визвольних змагань 1917-1921 років нагадує старовинна ікона з зображенням у центрі св. Архистратига Михаїла в колі святих. На реверсі є пам'ятне гравірування на металевій пластинці про те, що ікону врятували від знищен-

ня більшовиками Українські Січові Стрільці. Місцева влада на знак подяки за звільнення Олександрівська (нині Запоріжжя) подарувала її Василеві Вишиваному (архикнязеві Вільгельму фон Габсбургу). Ця безцінна реліквія сьогодні у музеї.

(Закінчення на стор. 14)

Учні Рідної Школи ім. Василя Стуса на екскурсії в музеї. (Фото: Марія Климчак)

Виборці Парми голосували у Вашингтоні

Олександр Федорчук

ВАШІНГТОН. – Завершальний день виборів президента України відбувся 21 квітня у Вашингтоні. На виборчій дільниці при Посольстві України в США між прихильниками обох кандидатів жодних сутичок або агітації не було. Навпаки, люди жартували, обмінювалися враженнями, посміхалися, хтось приніс освячену вербу, вітали зі святом один одного і це було ще одним доказом демократії, яку Україна здобула за останніх п'ять років.

У Вашингтоні за Петра Порошенка віддали 336 голосів, за Володимира Зеленського – 120 голосів.

Йосиф Решетівський, Надія та Ярослав Русенки з Парми. Огайо, перед виборами побували на святковій літургії в Українському католицькому крайовому соборі Пресвятої Родина, де зустрілися з Апостольським Адміністратором Української Греко-Католицької Церкви у Вашингтоні Владикою Іваном Бурою, який раніше був апостольським адміністратором Пармської Єпархії. Зустріч була приємною та радісною для обох сторін.

Група виборців з членами виборчої комісії. (Фото: Олександр Федорчук)

Заслухали доповідь про Товариство „Свята Софія“

Патріарх Йосиф Сліпий, Романа та Мирослав Навроцькі (1976 рік, світлина з архіву ТСС-А)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 4 квітня за програмою весняного семестру викладів Релігійного Товариства Українців Католиків „Свята Софія“ США (ТСС-А) та Осередку Праці НТШ-А відбувся виклад на тему „45-ліття Товариства „Свята Софія“ США: події, люди, факти“. Доповідь виголосила голова ТСС-А д-р Ірина Іванкович.

Товариство „Свята Софія“ в США заснував Патріарх Йосиф Сліпий і особисто підібрав всіх перших членів на чолі із д-р Романом Навроцькою. 21 квітня 1974 року Товариство – друге після римської „Святої Софії“ – було оформлене як неприбуткова корпорація.

Патріарх Йосиф покликав його до життя для підтримки та розбудови таких патріарших надбань, як Собор св. Софії в Римі, Український Католицький Університет (УКУ) і його дві на той час філії – у Вашингтоні і Філадельфії, храм свв. Мучеників Сергія і Вакха з патріаршим двором і Музеєм, Студіон.

Історію Товариства „Свята Софія“ США можна умовно поділити на два хронологічні етапи:

перший період тривав з 1974 по 1984 рік і охопив діяльність товариства під безпосереднім керівництвом Патріарха Йосифа, який контролював працю ТСС-А за допомогою листування з д-р Р. Навроцькою; другий період – з 1984 року по сьогоднішній день в дусі „Заповіту“ свого основоположника.

Товариство відіграє важливу і помітну роль в житті Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ). Під його кураторією у 1977 році було засновано Патріарший фонд. Товариство активно досліджує історію українського християнства і української духовності, сприяє таким дослідженням і ширить в світі відомості про УГКЦ та український народ, організовує та проводить лекції, семінари і курси з богослов'я, культури, літератури, видає книги й періодичні видання про історію та сучасне української церкви українською, англійською, німецькою і польською мовами.

(Закінчення на стор. 14)

ТРИБУНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

УНСоюз святкує 125 років: Фотофакт з історії, 1896

На фотографії деякі члени Головного Уряду Руського Народного Союзу (Український Народний Союз від 1914 року), котрий був обраний під час третьої Конвенції в Мавт Кармел, Пенсильванія, в день 2 січня 1896 року. У першому ряді, зліва: Головний Касир Юрій Хиляк, Головний Предсідник Іван Глова, Головний Радний о. Іван Констанкевич; у другому ряді: Головний Радний о. Іван Ардан, Головний Секретар о. Микола Стефанович, Головний Контролер о. Нестор Дмитрів. Також в 1896 році були обрані до Головного Уряду: Заступник Головного Предсідника Олексій Курила, Головні Контролери Олексій Шлянта і Кость Корбан, Головні Радні о. Теофан Обушкевич, Теодозій Талпаш, Василь Криницький і Дмитро Капітула. В тому часі Союз мав понад 500 членів, яких пересічний вік становив 35 років.

На веб-сторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і удосконалюється. Загляньте тут: unainc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

**LONG
TERM
ANNUITIES**

4.00%*
9 YEAR

3.75%*
7 YEAR

3.25%*
5 YEAR

*FIRST YEAR RATE
ALL ANNUITY RATES
SUBJECT TO CHANGE
NOT AVAILABLE
IN ALL STATES

**CALL US
TODAY!
888-538-2833**

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • WWW.UNAINC.ORG

INSURING OUR COMMUNITY
125
YEARS

Триває виставка „Дивовижні історії Криму“

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – В столичному „Мистецькому Арсеналі“ відкрилася виставка „Дивовижні історії Криму“ про історію та культуру Кримського півострова. На виставці показані експонати з 15 українських музеїв. З Музею історії релігії у Львові приїхали корани, з Музею прикладного мистецтва У Києві – унікальна кримськотатарська вишивка. Поруч з нею: національні костюми кримських татар, текстиль, скитське золото, предмети побуту, кераміка, монети, прикраси.

Надзвичайно важливим процесом стало народження кримськотатарської нації, яка увібрала в себе весь етнічно-культурний набуток півострова і сьогодні, фактично, є хранителем та носієм всіх цих кодів на стику європейської та ісламської культур й цивілізацій. Полікультурна спадщина Криму, сутність якої московські окупанти наразі активно намагаються викривити та присвоїти, є невід'ємною частиною надбання української дер-

жави та її громадян.

Цей проєкт – перша масштабна спроба проілюструвати, яким був і є автентичний Крим: різнобарвний, загадковий і такий рідний, а також дати відповідь на питання хто ж такі кримські татари. Під час виставки заплановано серію лекцій про історію та культуру Криму. У ній беруть участь сучасні мистці – художник з Харкова Павло Маков (графіка) і Марія Куликовська, яка представила авторську мапу півострова, зроблену з дерева, ґрунту, корисних копалин, кам'яного пилу, піску, морської солі. Інсталяцію мисткиня назвала „Зоряний пил“ і присвятила батькам і бабусі, справжнім керчанам, як називає їх художниця.

Організували виставку проєкту Національний культурно-мистецький та музейний комплекс „Мистецький арсенал“, підприємство „Кримський дім“ з підтримкою Міністерства інформаційної політики України та Міністерства культури України. Виставка відкрилася 26 лютого і триватиме до 5 травня.

Шаблі кримських татар. (Фото: Георгій Лук'янчук)

Інсталяція Марії Куликовської „Зоряний пил“.

Сідло кримського татарина.

Почалося оновлення старовинного міста Черкащини

Олександр Вівчарик

КАМ'ЯНКА, Черкаська область. – 28 березня Черкаський центр розвитку місцевого самоврядування, створений з підтримкою програми „U-Lead з Європою“ та Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, організував поїздку до Кам'янки групи журналістів, щоб ознайомити їх з позитивними змінами в цьому куточку Черкащини.

Колись сотенне містечко Чигиринського полку за радянських часів стала досить відомим туристичним об'єктом. Адже тут свого часу велася підготовка до повстання так званих декабристів, ветеранів війни з Наполеоном, які мріяли замінити монархічний лад царської Росії на демократичний. Та їхнє повстання у Петербурзі зазнало поразки. А ще тут бував відомий російський поет Олександр Пушкін, жив і працював всесвітньвідомий композитор з українським корінням Петро Чайковський.

Міський голова затишної Кам'янки Володимир Тірон вважає, що місто може стати сучасним, європейським, провідним з надання туристичних послуг. Він представив журналістам плян-проєкт туристичного маршруту Тясмин-

ською ущелиною.

„Ми перемогли в конкурсі секторальної підтримки європейських донорів, – розповів В. Тірон. – Сума проєкту складає 7.3 млн. грн. Торік в місті виконали понад 70 відс. проєкту. Цього року плянуємо його завершити. Загалом передбачено створення під'їздів та підходів

до Тясминської ущелини, облаштування трьох джерел, прибережної зони, пішохідних доріжок, оглядових майданчиків, сходів, місць для купання та відпочинку“.

Науковий співробітник Кам'янського історико-культурного заповідника Алла Єфремцева розповіла, чим цікавий цей об'єкт:

Володимир Тірон показує журналістам Тясминську ущелину. (Фото: Олександр Вівчарик)

„Унікальність ущелини в її природі. Мохи, інша рослинність – все тут унікальне. П'ять мохів збереглися ще з Льодовикового періоду“.

3 травня в Кам'янці по вулиці Тараса Шевченка буде відкрито 750-метрову Алею дружиби міст України, на якій висадити 286 дерев сакури (вишень). П'ятирічні дерева уже привезли в місто. На врочистості запросили послів Японії і Норвегії в Україні. Послом Японії наразі є Такаші Кураї, Послом Норвегії – Уле Тер'є Горпестад.

Норвезька компанія „Skates Solar“ розпочинає будівництво в Кам'янці сонячної електростанції. Сума інвестицій складає 30 млн. євро. Електростанція розкинеться на площі у 50 гектарів. Потужність – 25 мегават. В. Тірон каже: „Дуже радує, що це європейська компанія. Адже в неї високі соціальні стандарти. Приміром, на виділеній землі вже клени повиростали. Інвестор ініціював створення комісії, щоб визначити, чи вони завдадуть шкоду містові, зрізавши дерева. І нам за неї заплатили 880 тис. грн. Розумієте, який підхід!“.

Отже, місто має майбутнє. А таких міст, як Кам'янка, з небайдужими активним населенням, у країні чимало.

ВЕСІЛЛЯ НА СОЮЗІВЦІ!

SOYUZIVKA: YOUR HUDSON VALLEY WEDDING DESTINATION

відсвяткуйте цю найпам'ятнішу подію свого життя разом з нами!

- ✦ У класичному стилі
- ✦ У народному стилі
- ✦ За індивідуальним сценарієм

**НА СОЮЗІВЦІ ВИ МОЖЕТЕ
ВІДСВЯТКУВАТИ СВОЄ ВЕСІЛЛЯ
В УКРАЇНСЬКОМУ
ТРАДИЦІЙНОМУ СТИЛІ**

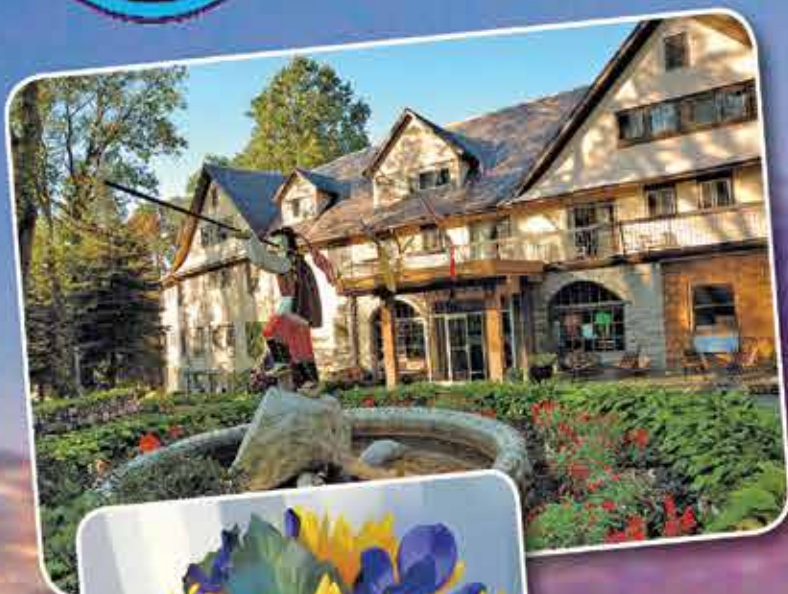
ДО ВАШИХ ПОСЛУГ:

- ✓ весільна церемонія в українському стилі
- ✓ весільне вбрання для дружок та друзів в українському стилі
- ✓ весільне оформлення зали в українському стилі
- ✓ вінчання в українській дерев'яній церкві унікальної архітектури
- ✓ весільна забава впродовж трьох днів

Наші весільні порадики готові відповісти на всі ваші запитання за телефоном:
(845) 626-5641

Наша адреса: 216 Foordmore Road
Kerhonkson, NY 12446
www.weddingsatsoyuzivka.com
email: soyuzivka.events@gmail.com

General Manager: Nestor Paslawsky
Events Manager: Maya Lew
Office Hours:
Monday – Friday 9:00 AM to 4:30 PM

НЕЗАБУТЕ, НЕПРОСТИМЕ

Трагедія України

Маріо Варгас Льюїса

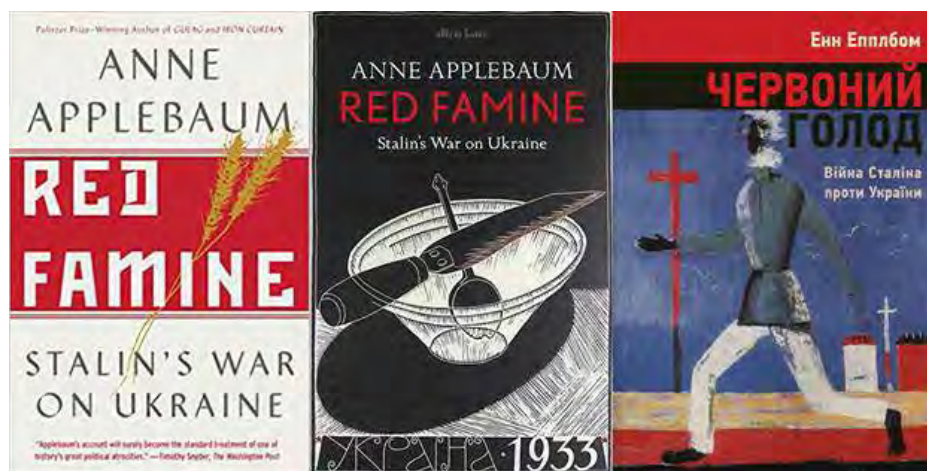
У 1928 році Сталін здійснив подорож Сибіром, яка тривала три тижні. Він розгромив своїх супротивників всередині Комуністичної партії і вже був верховним властителем СРСР. На величезній території починало бракувати хліба, і після того, що він побачив і почув у цій поїздці, Сталін зробив відповідні ідеологічні висновки. Згідно з марксистською доктриною, вина лежала на відсталих селянах, які внаслідок експропріації маєтків і ліквідації куркулів стали маленькими власниками і перейняли характерні для буржуазії вади. Рішення? Змусити їх відмовитися від своїх господарств та володінь і вступити у колективні господарства, які зробили б з них пролетарів, рушійну і оновлюючу силу, що замінила б їхній буржуазний менталітет на солідарний запал більшовиків.

На думку Енн Аппельбаум, авторки надзвичайної книжки „Червоний голод. Війна Сталіна проти України“, це й стало першопричиною різкого занепаду сільського господарства у всіх володіннях СРСР, та передусім це з незрівнянною жорстокістю вдарило по Україні, призвівши в 1932 і 1933 роках до мільйонів смертей і моторошних сцен самогубств, убивств дітей, грабежів і людоджерства. Розслідування, що його здійснює авторка, показує світові апокаліптичний вимір події, яку приховувала (принаймні в її справжніх рисах) сталінська цензура, попри поодинокі намаган-

ня деяких істориків, як от Роберта Конквеста в його „Жнивах скорботи“, розголосити її. Та лише зараз, з незалежністю України, стало можливим звернутися до документів і свідчень, пов'язаних з тим геноцидом – і Е. Аппельбаум, яка володіє російською й українською мовами, зробила це зі скрупульозною і детальною об'єктивністю.

На її думку, голод було задумано Сталіном і його поплічниками (Молотов, Каганович, Ворошилов, Косіор та інші), аби підкорити Україну, загнущати будь-які патріотичні устремління в її лоні і ліквідувати організації, які опиралися її інтеграції в СРСР у підпорядкуванні Москві. Як докази вона наводить те, що в ті самі роки радянське Політбюро різко обмежило видання книжок і газет українською мовою, а також навчання цією мовою у школах та університетах, і зробило російську офіційною мовою країни.

Як би там не було, від 1929 року починається ліквідація невеликих рільницьких господарств з метою залучити їх у колгоспи. Селяни, які з симпатією поставилися до революції, не бажали віддавати свої землі й худобу і приєднуватися до величезних колективних підприємств, які, керовані партійними бюрократами, були малопродуктивними. Розпорядження Сталіна категоричне: той опір можуть чинити лише клясові вороги, які хочуть покінчити з соціалізмом, тому революціонери мусять безжалюдно його придушити. Комуніс-

Обкладинки „Червоного Голоду“

тичні бригади їздять селами, конфіскуючи майно, худобу, інвентар, посівне зерно і кидаючи у тюрми тих, хто не хоче погодитися з цими порядками.

Один з керівників ГУЛАГу, що в Сибіру, шле в Москву телеграму, в якій просить, аби йому більше не прислали арештованих, бо він вже не має чим їх годувати. У той самий час один в'язень пише своїй родині: „Як добре! Мені щодня дають булочки!“.

Урожаї почали зменшуватися, крадіжки і приховування харчів повсюдно множилися. Сталін наполягає на тому, що партія мусить бути „безпощадною“ у своїй боротьбі проти саботажників революції – і на сцену виходить голод зі своїми жахливими наслідками: крадіжками, вбивствами, самогубствами; села вилюдніли, бо всі їхні мешканці втекли у міста в надії знайти там роботу і харчі, трупів уже стільки, що вони лежать на вулицях і шляхах, бо бракує людей, аби їх поховати.

Від свідчень, зібраних Е. Аппел-

баум, волосся стає дибки: є батьки, що власними руками вбивають своїх дітей, аби ті більше не мучилися, а найбільш зневірені – аби пожитися ними. З'їли уже всіх псів, коней, свиней, котів, навіть шурів і мишей, яких могли впіймати, а офіційні повідомлення, що надходять в Україну з Москви, щодня стають усе імперативнішими: заперечувати голод, а особливо людоджерства і самогубства, без жодних комплексів карати справжніх призвідців цієї катастрофи: клясових ворогів, фашистів, куркулів, які мусять відповідати за біди, що звалилися на Україну.

Скільки померло? Щонайменше п'ять мільйонів українців. Але знати точно неможливо, бо статистику було зфальшовано через партійну дисципліну, яка цього вимагала, або через страх партійних бюрократів, що їх буде покарано як відповідальних за голодомор. Крім того, Кремль висунув офіційну версію подій, яку прийняла не лише комуністична пре-

(Закінчення на стор. 18)

DNIPRO LLC.

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanaltld@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА

Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктіві пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100 - \$7	\$400 - \$12	\$800 - \$17			
\$150 - \$10	\$500 - \$12	\$900 - \$20			
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20			
\$300 - \$12	\$700 - \$17				

Сума вище \$1000 - Оплата 2%

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
оля - 1 гальон, тушонка - 3 ф., саями - 3 ф.,
родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

УНСоюз оголошує
приділ стипендій та
нагород студіюючій
молоді на академічний
рік 2019-2020

Кандидати на стипендії або нагороди мусять:

- Бути активними членами УНСоюзу принайменше два роки до 1-го червня 2019 року
- Під час останніх двох років, мати полісу принайменшої вартості \$5,000 (не включає поліс Термінового страхування)
- Бути прийняті на студії до університету в США або в Канаді

Аплікація на стипендію або нагороду від УНСоюзу мусить бути вислана до 1-го червня 2019 року

За точними інформаціями телефонуйте до Головної канцелярії УНСоюзу або відвідайте сторінку „Наші Пільги“ на інтернетній мережі УНСоюзу:

www.UNAInc.org

UNA, Inc.
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054
800-253-9862 ext. 3035

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

Serving our Members & the Ukrainian American Community since 1951!
Promoting Savings and Providing Credit with Quality Financial Products & Services at Great Rates!

First time homebuyer?

10% Down
No PMI

Rates as low as
3.49% APR*

SRNYFCU NMLS# 699320

on Fixed Rate Loans.

Visit or Call any of our Conveniently Located Branches:

MAIN OFFICE: 108 Second Avenue New York, NY 10003 Tel:(212) 473-7310 Fax:(212)473-3251	ASTORIA: 32-01 31 ST Avenue Astoria, NY 11106 Tel:(718) 626-0506 Fax:(718)626-0458	LINDENHURST: 225 N 4 TH Street Lindenhurst, NY 11757 Tel:(631) 867-5990 Fax:(631)867-5989	UNIONDALE: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel:(516) 565-2393 Fax:(516)565-2097	KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel:(845) 626-2938 Fax:(845)626-8636
---	--	---	---	---

Toll Free:(888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

*APR as of 3/15/19 listed above. APR based upon a \$350,000 mortgage amount with no application fee and no points. 10% down-payment required; 1-4 family owner occupied; no points; no prepayment penalties. Rates may change at any time without prior notice. APR – Annual Percentage Rate is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APR shown here is based on the interest rates and certain closing costs and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay.

Виставка сакрального...

(Закінчення зі стор. 8)

Важливою є ікона „Всіх скорботних радість”. Її сила приходить на допомогу в найтяжчих життєвих ситуаціях, сприяє зціленню душі та тіла, вирішує будь-які проблеми, дозволяє долати випробування, проявляти християнські чесноти.

Традиційні іконографічні прийоми християнського образотворчого мистецтва присутні в іконі „Благовіщення Пресвятої Богородиці” (XIX ст., тип народної ікони). Також цікавими є коругви із зображенням Пресвятої Богородиці „Одігтрії”. Коругви були в одному із соборів Києва і датовані

ні за словами д-ра Ю. Подлуського XVIII-XIX ст.

Особливістю є писанка, створена майстрами прикладного мистецтва України. Колекція, яка нараховує понад 300 рукотворів, є власністю колекціонерів сім'ї Олега Курила та сім'ї Василя Татарина (Чикаго). Донька О. Курила Уляна Курило запросила однокурсників з North Western University, щоб показати їм красу рідного краю та приналежність родини до творення і зберігання шедеврів, а 11-літній син Олег зумів зацікавити учителів Рідної Школи ім. Василя Стуса і запросив учнів до музею та особисто розповідав про писанки.

Серед майстрів – писанкар-воїн Олег Кірашук. У його доробку –

понад 15 тис. писанок. Писанкар добровольцем пішов на війну, воював у складі 128-ої гірсько-піхотної бригади, пройшов через пекло дебальцівського котла, був поранений.

Зачаровують твори живописця Михайла Голютяка, дипломанта міжнародних конкурсів, народного майстра з авторською писанковою графікою. Народився Михайло Голютяк в Бучачі. Поруч у вітринах – писанки художниць, майстрів народної творчості Галини Коваленко, Марії Гоцуляк, Анни Славінської, Уляни Роман.

Є писанки Тараса Городецького, збережені В. Татариним. Життя писанкаря минуло, як спалах свічки. За свої 42 роки він настіль-

ки оволодів цим видом мистецтва, що став одним з найшанованіших майстрів-писанкарів не лише в Україні, а й у цілому світі. Музеї та колекціонери США, Німеччини, Чехії, Польщі прагнули мати у своїх збірках роботи Т. Городецького.

Спогади, повернення в дитинство, навернення до свого – у рушниках, вишиваних оберегах українства. У колекції дизайнерки Оксани Амброз-Трихти рушники чимало, але для Великодня вона вибрала якнайкращі. Колекціонерка подружилася з майстринями на Поліссі і Полтавщині, збрала цікавий наочний матеріал, який використовується в декоративних побутових речах для оздоблення інтер'єру.

Заслухали доповідь...

(Закінчення зі стор. 8)

ТСС-А співпрацює з НТШ в Україні та США, Українською Католицькою Освітньою Фундацією в Чикаго, Ла Саль університетом, Менор Коледжем, Сестрами Чину св. Василія Великого та іншими установами.

12 листопада 2011 року при ТСС-А було відкрито Центр студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого, 4 травня 2014 року відчинила свої двері для відвідувачів Музейна кімната Патріярха Йосифа, експонати якої розповідають про його перебування у США 21 липня-17 серпня 1968 року, 12 травня-12 червня 1973 року та 15 вересня-17 жовтня 1976 року.

Важливою і невід'ємною частиною роботи товариства була благодійність: фінансова допомога для студентів з України, більшість з яких навчаються в Римі, УКУ та семінаріях УГКЦ в Україні. Товариство підтримує численні наукові, культурні та релігійні проекти.

Найвагомішим досягненням ТСС-А є спорудження Музейно-

меморіального Комплексу Патріярха Йосифа в рідному його селі Заздріст на Тернопільщині. Саме тут ТСС-А ось уже п'ять років поспіль організовує благодійну літню школу англійської мови для дітей та молоді пільгових категорій. 1 серпня 2017 року на базі літньої школи було утворено дочірній проєкт – Школу англійської мови християнських аніматорів.

11 травня у Філадельфії відбудеться урочистий бенкет на відзначення 45-ліття товариства та відкриття Патріяршого фонду з участю Глави УГКЦ Святослава.

Товариства „Свята Софія” США

Шукаємо опікунку для старенької мами в Silver Spring MD. Побажаний досвід/витривалість з хворими на Алцгеймер. Близько церков, активна Українська громада, гарний дім.
Ukicaregiverneeded@gmail.com
or 617-566-1996

FOR SALE: One mile to CYM. Main level has 3 bedrooms, 2 baths, living room, dining room and laundry room off kitchen. Studio apartment over one car garage with separate entrance. Lower level has 2 bedrooms. Open living room and kitchen with full bath. New roof. Beautiful Trac deck. House is on elevated property overlooking a stream. A must see. Priced to sell at \$229,000.
Call Bohdan at 845-434-4968

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

ПЛЕМ'Я ПЛАСТУНОК „ПЕРШІ СТЕЖІ“

влаштовує

„ДЕННИЙ ТАБІР ПТАШАТ ПРИ ПЛАСТІ“

для дітей від 4 до 6 років, які володіють
(розуміють і розмовляють) українською мовою

- Дитина мусить мати закінчених 4 роки життя до 31 серпня 2019 р. Вийняток немає.
- Дитина мусить мати усі приписані щеплення.
- Дитина, яка склала Заяву Вступу до новацтва, не може брати участі в таборах для Пташат.

Табір відбудеться на Союзівці

від неділі, 30 червня, до суботи, 6 липня 2019 р.

Перша тура табору пташат 2019 (23 червня до 29 червня 2019р.) ВІДКЛИКАНА!

У справі кімнат просимо порозуміватися безпосередньо з Адміністрацією Союзівки:

SOYUZIVKA, P. O. Box 529, 216 Foordmore Road, Kerhonkson, NY 12446
(845) 626-5641; www.Soyuzivka.com; Fax: 845-626-4638

- Таборова оплата: \$150.00 (\$20.00 незворотні); оплата за два тижні – 290.00 дол.
- Зголошення і таборову оплату (чек виписаний на Plast – Pershi Stezhi) надсилати до:

Mrs. Oresta Fedyniak, 2626 W. Walton Ave., Chicago, IL 60622

Tel.: 773 486-0394 (від 8:00 до 10:00 ранку)

- Реченець зголошень: **25 травня 2019 р.** • Після речення зголошень не приймаємо.
- Лікарську посвідку НЕ пересилати з анкетною зголошення. Просимо передати при реєстрації.

КАРТА ЗГОЛОШЕННЯ НА ТАБІР ПТАШАТ-2019

Ім'я і прізвище дитини
по-українськи і по-англійськи

Дата народження

Адреса

Телефон E-mail

Просимо залучити посвідку дати народження дитини, яку вперше вписуєте на табір

Розмір таборової сорочки дитини: ☐ 6-8, ☐ 10-12, ☐ 14-16.

☐ Залучую чек на суму \$..... ☐ Резервую кімнату на Союзівці

.....
ім'я і прізвище матері (подати дівоче прізвище)

Завваги

.....

.....

.....Підпис батька або матері

НОВІ ВИДАННЯ

З щасливого дитинства – на шляхи війни

Тамара Скрипка

Лариса Залеська Онишкевич. „Бомби, границі і два праві черевички. Друга світова війна очима дитини-біженця“. Львів, „Літопис“, 2018. 257 стор.

Книжка „Бомби, границі і два праві черевички. Друга світова війна очима дитини-біженця“ – це свідчення історичних подій криз приросту сприйняття дитини під час Другої світової війни. Спогади автор присвятила „Пам'яті тих, кого історія порозкидала далекими дорогами на Схід, або на Захід, і які не дочекалися Відродження Країни 1991 року“. Книга є перекладом англomовного видання, що вийшло друком 2016 року і складається з передмови і двох частин: „Моя мандрівка під час Другої світової війни“ і „Наслідки подій із часів перед і поза моєю мандрівкою“.

Завершують видання додатки – генеалогічне дерево о. Платона Шанковського, хронологія головних подій від IX ст., що вплинули на долю предків авторки (від IX ст.) і детальніше, – по лінії матері (від XVIII ст.). А також книжка містить п'ять мап, 78 фотографій і документів, глосарій термінів та іменний покажчик.

Оповідь Л. Залеської Онишкевич охоплює віхи життєпису її родини до, під час і після Другої світової війни, які не лише послужать матеріалом істориків, а й стануть у нагоді пересічному читачеві прикладом життєвого досвіду, мудрости, добра і людяности. Саме із окремих спалахів пам'яті зіткана рекомендована книга. Автор книжки подбала про те, аби з максимальною точністю передати усе багатство смислових і лексичних відтінків тогочасної мови. А візуалізацію текстової оповіді покладено на вміщені у книжці світліни з родинного архіву, фотодокументи, що разом з генеалогією роду становлять змістовний інформативно-психологічний матеріал.

У передмові до видання авторка пише: „На наших крутих стежках можна було бачити і сприймати теплі жести людської доброти, які немов хотіли неутрачувати ті чорні картини війни. Були також картини особистих і групових переживань не тільки за свою долю, але і за спільну відповідальність за майбутнє Батьківщини. І може тому більшість наших особистих плянувань була пов'язана з її відтворенням кругом нас. Це була своєрідна місія – щоб не пропало Євшан-зілля“.

Перший розділ – це знайомство з особистістю автора, відкриття неповторного світу, що починається з дитинства, з того далекого часу, коли формується характер і ставлення до навколишньої дійсності. Багато з пережитого і побаченого у ці роки має безпосереднє відношення до світовідчуття людини впродовж усього життєвого шляху.

Народилася Л. Залеська Онишкевич у місті Стрий на Львівщині. Батько Тадей Залеський (1883-1976) був людиною відомою в українському інтелектуальному та політичному середовищі як педагог, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, член Академічної Громади, таємного гуртка „Молода Україна“, посол/депутат Західно-Української Народної Республіки, в'язень польських концентраційних таборів. Він також провадив курси для неграмотних по селах Галичини. У період міжвоєнної працював у Заліщицькій учительській семінарії, Самбірській першій гімназії, гімназіальних навчальних закладах в Стрию. Мама Марія Залеська походила із священничого роду Шанковських. Донька Лариса росла у високультурній атмосфері родини з давніми традиціями, що відіграли велику роль у формуванні її світогляду та духовних цінностей – пошани до родинних традицій, любові до рідної мови, збереження пам'яті роду. Адже рід живе доти, доки в нашій пам'яті живуть їх імена.

З окупацією більшовиками Галичини усталений устрій родини зазнав кардинальних змін. Власне, перший розділ розпочинається з нічної подорожі потягом шестирічної Лариси та її мами зі Стрия до Чорткова. А звідти – саньми у глузу ніч, поміж вогників, якими світилися очі вовків, у село Новий Нижбірок Гусятинського повіту, на парохію о. Северина Шанковсько-

го. Вже тоді шестилітня дитина відчула тривогу, бо сани завезли їх з мамою не на плебанію, а до скромненької хатинки навпроти церкви. „Там, у вузькій кімнатці, лежав на ліжку дідуньо Северин. Він заледве міг рухати головою. Він зупинив свій зір на мені й подав знак, щоби я до нього підійшла. Тоді поблагословив мене і поцілував в чоло, а потім так само мою маму. За кілька годин він уже покинув цей світ“. Згодом Лариса довідалася, що з приходом більшовиків, дідуня часто викликали у відділ НКВД у Гусятин і допитували, чому його парохія належить до Української Греко-Католицької Церкви, а не до Російської Православної Церкви. Навдовзі провід села перейшов до рук двох комуністів, які виселили о. Северина та його дружину серед зими з плебанії. І хоча родина Кравчуків дала їм притулок, та все ж тієї ночі о. Северин перемерз і, діставши запалення легенів, помер.

Переживання дитини у роки війни виписані з особливою ретельністю, подаються імена родичів і людей, котрі пройшли через долю авторки, з котрими її родина підтримувала приятельські чи професійні стосунки, інших – рятувала від смерті. З особливою любов'ю і теплотою Л. Залеська Онишкевич згадує про кожного із членів великої родини. У книжці подаються детальні відомості про брата Всеволода, який „вибрав підпілля, себто УПА, щоб брати участь у змаганні України проти чужих наїзників і чужих ідеологій, себто і проти німецьких нацистів, і проти російських комуністів“. У 1944 році його, вже семінариста, мобілізували до Червоної армії. Примусове шестирічне перебування у рядах загарбницької армії на Курильському острові не „виморозило“ його подвижницького духу, оптимістичного сприйняття світу, людської гідності. Через шість років він повернувся до Львова, де розпочав студіювати медицину. А 2 січня 1955 року його підступно вбили, про що батьки і сестра довідалися лише наприкінці 1950-их років.

Родині ж судилась емігрантська доля. Насувався фронт. У 1944 році перед вступом Червоної армії до Галичини у родині Залеських був єдиний вибір – вимушена еміграція. І вони з донькою через Сянок, Словачину виїхали до Німеччини, де кілька років перебували у таборах переміщених осіб в Авгсбургу та Новому Ульмі. Нелегко було залишати батьківщину, міняти звичний спосіб життя на тягар невідомості. Однак еміграція давала найнеобхідніше і найдорожче для людини відчуття – свободу. Авторка детально описує родинну епопею втечі з рідної землі у Словачину, Австрію, Німеччину під загрозою диктаторських режимів, допитів радянських і нацистських спецслужб, арештів, загроз репатріації і навіть смерті.

Л. Залеська Онишкевич документує життя біженців у таборах для переміщених осіб, де знайшли притулок понад 200 тис. українців. Тут знаходимо складне переплетіння особистостей, долі, характерів, цілей, відновлення українського життя в центрі розбитої Європи у, здавалося б, зовсім невідповідних для культурного розвитку умовах таборів. Сьогодні важко навіть уявити, яким чином у ті роки, у тій ситуації відродилося громадське, культурне, освітнє життя. Жодне визначення не може вичерпно охарактеризувати тих людей, яких об'єднувало лише одне – Україна. Кожен з них втратив усе, але не втратив бажання бути благовістом залишеної вітчизни. Насамперед інтелектуальна відчувала високу відповідальність за майбутнє України. У той надзвичайно складний час таборова українська громада почувала себе живою пульсуючою силою. Активізувалось наукове і культурне життя, з погляду сьогодення вартє більше, ніж подиву. У цій атмосфері літературно-мистецького піднесення Л. Залеська продовжила освіту, вступила до Пласту.

З особливим трепетом читається епізод про відвідини пластунок, серед яких була і 10-річна Лариса, Ольги Косач-Кривинюк, що перебувала тоді у тому ж таборі Зоммерказерне в Авгсбургу і дописувала останні сторінки літопису життя і творчості Лесі Українки, її старшої сестри. Про цю зустріч авторка зворушливо згадує: „Я більше пам'ятаю те наше піднесення бачити сестру поетки, як сам її вигляд. Все ж таки я знала деякі вірші Лесі Українки, які

Книжка Лариси Залеської Онишкевич.

мені дуже сподобались. Крім того, я завжди була тихо горда з того, що мій тато вибрав моє ім'я на честь цієї поетки! А тут, ось така нагода бачити й говорити з її сестрою! Бачити одну із сестер поетки, було майже щось таке, мов її саму бачити, або мов доторкнутись до історії. До сьогодні ці відвідини – це найважливіший в мене спомин з Авгсбургу“. Спогади Л. Залеської Онишкевич про перебування у таборі є цінними з погляду інформативності, фактажу, культурно-історичної спадщини.

З Німеччини шлях родини Залеських простелився до Канади. У Торонтському університеті Лариса здобула вищу освіту. Одночасно навчалася грі на фортепіані. Це були повні відкриттів щаблі пізнання, які привели її до притягального світу науки під назвою літературознавство.

Спогади Л. Залеської Онишкевич це, поперш усього, вияв шани родині, роду, людям, імена яких заслуговують не лише вдячності. Хоча виміри життя роду Шанковських і Залеських подаються лише хронологічно, однак вже це дає підстави належно оцінити усе пережите і зроблене ними у категоріях переємності, обов'язку та пам'яті. Приміром, викладена авторкою лишень одним реченням трагічна доля роду Шанковських впродовж двох століть трансформується в історію усієї України, її народу: „Чи це була російська царська чи комуністична влада, священні члени моєї рідні понад півтора століття часто були жертвами: 1783 року Катерина II не дозволила моїм предкам на Житомирщині бути священниками УГК Церкви; 1941 року мій дід помер через комуністів на Поділлі, а 1955 року мій брат (колишній семінарист) помер у Львові“. Попри усе, рід Шанковських лише в Черняхіві на Житомирщині, звідки походить, дав 12 поколінь греко-католицьких священників. А гілка о. Северина – чотири покоління на Поділлі. Він і його брати служили в околицях Гусятини і Копичинець. Серед тих, хто зупинявся на плебанії дідуса, перетинаючи кордон, – відомий український історик Михайло Грушевський та його дружина Марія, Людмила Шевченко, внучата племінниця Тараса Шевченка, Олена Гордієвська-Гаврилко.

Доля авторки та її батьків засвідчує, що звершене їх предками живе гідним прикладом, й навіть через століття, колонізацію, війни має продовження і є ще одним дорожчим скарбом сукупної історії України, уписаної у світовий контекст. Виняткова ретельність у викладі матеріалу, вдумливе спостереження явищ життя у роки Другої світової війни – це той фундамент, що забезпечив глибину і принаду спогадів Л. Залеської Онишкевич.

Нью-Йорк

В очікуванні...

(Закінчення зі стор. 1)

Цікаво довідатися, що про це думає тепер Микола Рябчук, один з найерудованіших знавців нашої політичної історії, автор знакового дослідження на цю тему – „Дві України: реальні межі, віртуальні війни“ (2003). Тоді він писав про хронічну українську двоїстість як наслідок багаторівневих, цілеспрямованих і побутово-психологічних, довготривалих і невідпорних російських впливів, що успішно втілювалися у гнітючому явищі малоросійства, відтак, вже в незалежені часи, – у двох несумісних „проектах“. Що тепер?

„Український проект грає у малоросійського лише тоді, коли асоціює себе з модерністю, тобто з „Європою“, яка виглядає цивілізаційно привабливішою, ніж Росія (а саме з Росією себе традиційно асоціює проект малоросійський). Теоретично Володимир Зеленський може переорієнтувати свій малоросійський про-

ект на Європу і таким чином зміцнити свій ідентичнісний дискурс модернізаційним. Але для цього не досить риторики, потрібна справді кардинальна перебудова („європеїзація“) національної економіки, політики, правової системи, тощо. Чи захоче і чи зможе В. Зеленський очолити цей процес, спираючись насамперед на громадянське суспільство, а чи стане лише зручним прикриттям для конкурентного олігархічного клану? Мені б хотілося вірити в перше, але куди ймовірнішим виглядає друге...“, – пише М. Рябчук.

Однак, з цих його міркувань дивно випливає, що у випадку „модернізації“ й „європеїзації“ можуть бути однаково успішними обидва проекти – як український, так і малоросійський. Іншими словами – проукраїнський і проросійський. Нічого собі „європеїзація“! І чи не може так статися, що цей європейський модерн, в якому вже майже нема місця для національного почуття, надасть ще більшу силу й перспективу малоросам, їхній самодостатності

– за ними ж бо вічна російськість вічної Росії?

Ще одна точка зору на світоглядний бік недавніх виборів належить теж дуже цікавому авторові – докторові політології Максимові Розумному. Його стаття заінтриговує вже самою назвою: „Простий народ проти української нації“. „Простий народ“, за автором, – це ті 75 відс. голосів, відданих за В. Зеленського. А нація, відповідно, – обчислюється жалюгідними 25 відс., що голосували за Петра Порошенка.

Далі М. Розумний каже, що ці вибори засвідчили формування певної елітарної групи, яку об'єднує „патос національної ідентифікації та зневага і неприхована ненависть до іншої частини населення країни, що віддала перевагу „кловнові“, „російському агентові“, „ставленикові Коломойського“, „антиукраїнцеві“. Природно, що осердям спільноти патріотів стала Львівська область, де концентрація „справжніх українців“ є найбільшою, а також спільнота українських громадян, що прожи-

вають за кордоном“.

Так авторові хотілося виглядати об'єктивним і захистити від несправедливих образ В. Зеленського, що реальну картину перевернув з ніг на голову: зневагу і ненависть до України і українців артист виказував вже задовго до виборів, і це неможливо спростувати при всьому бажанні.

Але дуже дивує інше – що „простий народ“, ті 75 відс. голосів за В. Зеленського, в очах М. Розумного залишається поза критикою. Це ж бо, мовляв, демократична більшість, сакральний „суверен держави“, тим часом носії української національної свідомості перебувають в меншості, і в цьому їм ніхто не винен.

Може, й так, тільки чи вимірюється національне кількістю?

Наступного разу спробуємо оглянути безперервний потік ідей, порад та практичних рекомендацій В. Зеленському, здійснивши які, він, як сподіваються радники-порадники, врятує Україну.

Сам „Годо“ щось підозріло довго мовчить.

Петро Порошенко...

(Закінчення зі стор. 4)

пи, став жертвою змови старшини, інспірованої князем Василієм Голіцином. Та невдовзі фаворит московської правительки Софії потрапив в неласку й попрямував слідами І. Самойловича в заслання до Сибіру. Усунувши від влади старшу сестру, Петро І розправлявся з близьким оточенням Софії.

І. Мазепа зумів зберегти й зміцнити своє становище. Зрештою він домігся, що й низка шкідливих для України положень Коломацької угоди залишилися нереалізованою.

Завдяки політичному дарові гетьмана завершився драматичний період Великої Руїни, що тривав від часу смерті Богдана Хмельницького. Не даремно правління І. Мазепи народ відзначив приказкою: „Від Богдана до Івана не було гетьмана“.

У 1704 році, скориставшись повстанням Семена Палія на підконтрольних Польщі теренах, І. Мазепа приєднав до Гетьманщини чималий шмат Правобережжя.

Обранню президентом П. Порошенка передували революційний Євромайдан, вигнання В. Януковича, анексія Криму, окупація Донбасу, загроза втрати Лівобережної України.

Українському війську, попри людські втрати, „котли“, інші поразки вдалося відвойовувати значну частину окупованих територій, зміцнити позиції в „сірій зоні“. Критиковані багатьма Мінські угоди дозволили зупинити російську агресію на сході України, стабілізувати ситуацію на фронті, домогтися підтримки позиції Києва західними партнерами: вирішення політичних питань Донбасу тільки після закінчення гарячої фази бойових дій і виконання всіх безпечних вимог.

Здобутки

П. Порошенко домігся потужної підтримки України провідними державами світу (санкції проти Росії, фінансова та різна мілітарна допомога), запровадження безвізового режиму з Європейським Союзом.

Тяжко переоцінити отримання томосу про автокефалію об'єднаної Православної Церкви України та чітку декларацію курсу на вступ до ЕС і НАТО, до чого президент теж доклав

потужних зусиль. Реформи в армії, освіті, медицині, сферах державного управління, початок децентралізації, декомунізація дали результати – більш чи менш відчутні.

За каденції П. Порошенка Україна досягла майже цілковитої енергонебезпечності від Росії, відбулося кількразове підвищення мінімальної платні та пенсій.

Запровадження мовних квот, указ президента від 31 травня 2018 року позитивно вплинули на зміцнення державного статусу української мови, її популяризацію та розширення сфери вжитку.

Предтеча П. Порошенка, І. Мазепа теж мав величезні здобутки у царині „армія, мова, віра“. Підвищенню фаховості управління в Гетьманщині сприяла запроваджена І. Мазепою нова категорія козацької старшини – бунчукових товаришів, цілком залежних від нього.

Ісповідуючи принципи меркантилізму, гетьман сприяв розвиткові економіки краю, насамперед промислового виробництва й торгівлі. Остання зросла як у внутрішньому вимірі, так і в зносинах з сусідніми країнами.

За сприяння І. Мазепи постало чи було відреставровано понад 20 великих храмів і чимало монастирів (виділяють навіть окремі архітектурний стиль – Мазепине бароко). Активно розбудовувалася Києво-Могилянська колегія.

Власних грошей на це гетьман не шкодував. Уславився як великий меценат, виділивши на суспільні потреби понад мільйон золотих дукатів, мільйон злотих і 186 тис. карбованців. Особисто надавав матеріальну допомогу спудеям – вихованцям колегії, зібрав багату бібліотеку.

Чимало грошей жертвує на благодійні цілі й П. Порошенко. За словами його радника Юрія Бірюкова, у 2014-2015 роках президент перерахував на потреби армії 350 млн. грн. Крім того, фінансував соціальні та інфраструктурні проекти.

Про великий авторитет обох українських очільників за кордоном говорять міжнародне визнання й отримання низки нагород.

Поміж іншим, І. Мазепа вдовостітсь титулу князя Священної Римської імперії. Натомість П. Порошенко може похвалитися хрестом „Панагія Паммакарістос“ від Вселенського Патріярха.

Кавалером польського ордену Біло-

го Орла І. Мазепа став у 1703 році, П. Порошенко – у 2014-му. Орден, названий ім'ям Андрія Первозваного, першому дістався з рук Петра І, другому – від УПЦ КП.

Промахи

Подібні й помилки політиків. Заради забезпечення лояльності старшин, гетьман І. Мазепа роздавав їм землі. Старшина ж, шляхта, монастирська влада різними способами обертали козаків на своїх підданих. У 1698 році козаків, залежно від матеріального становища, розділили на виборних (несли військову службу) і підпомічників (надавали їм допомогу, бо самостійно спорядити себе до війська мало хто міг).

За роки правління І. Мазепа набув близько 20 тис. маєтків і став одним з найзаможніших феодалів Європи. П. Порошенко входить до числа найбагатших людей країни. Доходи, задекларовані ним за 2018 рік, склали 1.56 млрд. грн. (тобто майже в 95 разів більше, ніж у 2017-му, коли було задекларовано 16.3 млн. грн.).

Обіцяна президентом деолігархія звелася до переформатування ледь не феодалної структури. Вгорі магнати загальнонаціонального рівня, нижче галузеві й регіональні клани: з чиновників, які багатшають на хабарях, та пов'язаних з ними бізнесменів, що паразитують на державних закупівлях.

Ті й інші практично недосяжні для правоохоронців, котрі теж беруть активну участь у розпилі суспільного майна.

Збідніння середнього соціального прошарку супроводжує масовий виїзд заробітчан закордон. Чимало підприємств зіштовхнулися з проблемою добору хоч трохи кваліфікованої робочої сили.

Конкуренти й супротивники

З політичними конкурентами з числа козацьких ватажків І. Мазепа розправлявся рішуче й жорстко. Значні сили кинув на придушення повстання, очолюваного Петриком Іваненком, котрий до того служив у Генеральній військовій канцелярії. П. Іваненко закликав помститися на старшині, яка „смокче народну кров“, і „визволити нашу батьківщину Україну з-під влади Москви“. Згодом у заслання в Тобольську опинився пол-

ковник С. Палій.

Для П. Порошенка антагоністом число один став запрошений в Україну колишній Президент Грузії Михайло Саакашвілі. „Медовий місяць“ тривав недовго. Роздратування викликала антикорупційна риторика М. Саакашвілі й гуртування опозиції. З порушенням норм міжнародного права його випхали з України, а соратників звинуватили у підготуванні державного перевороту.

В очах народу

Прихильності простолюду І. Мазепа не здобув. Його вважали панським, старшинським гетьманом, прислужником московського уряду. Знаючи про службу в молодості при дворі польського короля, народ вірив пліткам, що гетьман – таємний католик.

Так само безпідставно чимало українців готові визнати правдою чутки про змову Володимира Путіна й П. Порошенка.

У ході затяжної Північної війни Петро І вимагав від І. Мазепи участі козаків у боях проти шведів, що велися далеко від Гетьманщини. Тисячі українців гинули також на будівництві фортець і нової столиці – Санкт-Петербургу. Соціальну напругу збільшувало запровадження податків, зумовлених потребами війни.

Союз І. Мазепи з шведським королем Карлом XII, спрямований на звільнення краю від влади Москви, заклики повстати проти царя не мали масового відгуку селян і козаків. Впливала й несамолюбна російська пропаганда.

Полтавська битва 1709 року закінчилася розгромом шведсько-українського війська. Невдовзі І. Мазепа помер на чужині.

Друге коло президентських виборів принесло П. Порошенкові нищівну поразку – його опонент здобув понад 73 відс. голосів.

Вочевидь, риторика про сильного дипломата й головнокомандувача народ не задовольнила. Особистого збагачення президента та „свинарчуків“ його оточення українці не пробачили.

Цю науку повинні засвоїти всі майбутні володарі президентської булави.

„Українська правда“

Ігор Гавриленко – український історик, Київ.

ПОСТАТІ

Особливий письменник Василь Захарченко

Левко Хмельковський

Готуючи до друку у „Свободі“ розповідь про книжку Валентини Коваленко, дослідниці творчої спадщини Тодося Осьмачки, прочитав на її інтернет-сторінці:

„Сьогодні спинив свою життєву дорогу великий українець, відомий письменник, лавреат Національної премії ім. Тараса Шевченка Василь Захарченко – неймовірної української енергетики людина, воїн-захисник української мови, духу, історії народу. Репресований. Чудовий прозаїк, публіцист, один із укладачів видання „Реабілітовані історією“, учасник усіх українських майданів“. Цей запис було зроблено 5 грудня 2018 року.

Моє життя постійно перетиналося з життєвою стежкою В. Захарченка, тому цю вістку я сприйняв з щирим сумом. Я завідував відділом інформації редакції газети „Черкаська правда“, коли серед нас з'явився у відділі культури В. Захарченко. Раз на тиждень мені випадала черга бути черговим редактором наступного числа газети і так сталося, що В. Захарченко був призначений моїм помічником (свіжоголовим). На той час не було звичаєм позаслужбового спілкування. Йшли негласні судові процеси „великої чистки“, знижали письменники і журналісти. Розпитування породжувало підозру у зв'язках з КГБ. І я не цікавився появою В. Захарченка у Черкасах. Тепер я знаю, що він був серед людей, близьких до Василя Стуса та інших дисидентів.

В. Захарченко народився 1936 року на Полтавщині. У Києві закінчив університет. Від березня 1959 року працював на Донеччині, у часописах і у видавництві „Донбас“. Тут вийшла у світ його перша книжка „Співучий корінь“, тут його прийняли до Спілки письменників України. А головне – зійшовся з Василем Стусом, Іваном Дзюбою, іншими прогресивними українцями. У Донецьку він допома-

гав збирати матеріяли щодо зросійщення краю для праці, яку готував до друку І. Дзюба. У цей час почав цікавитися й небезпечною на той час темою Голодомору 1932-1933 років, занотовував розповіді очевидців на Полтавщині, Донеччині, Черкащині, Житомирщині, Чернігівщині. У Черкасах теж збирав матеріяли й передавав їх І. Дзюбі через В. Стуса.

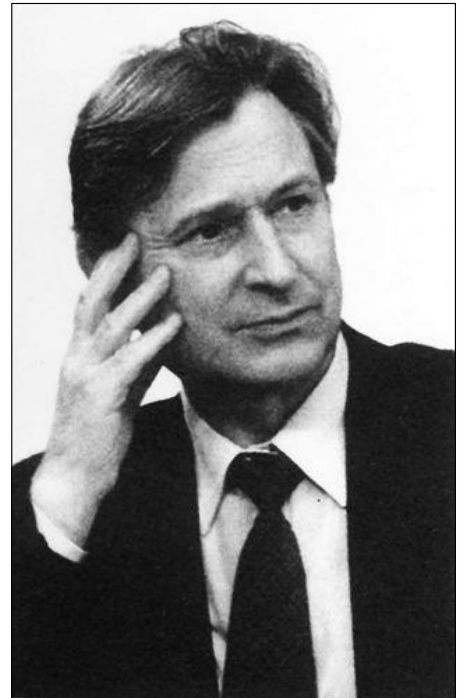
Про взаємини В. Захарченка з В. Стусом газета „Урядовий кур'єр“ розповіла 6 січня 2011 року словами письменника: „Восени 1962 року Донецьке обласне відділення письменників України створило клуб молодого літератора „Обрій“. Вже з першого засідання звернув на себе увагу пристрасними й змістовними виступами, сміливими нестандартними думками, ерудицією, талановитими віршами високий чорнявий юнак із коротким і вибуховим прізвиськом Стус. Ближче з Василем я познайомився вже в травні 1963 року, коли нас трьох од Донеччини – Стуса, поета-початківця Володимира Міщенка і мене – Спілка письменників запросила на тритижневий творчий семінар молодих літераторів в Одесу. Кожна зустріч із цією людиною, наші довгі розмови на різні теми були для мене святом і великою школою. Бачачи, як він працює, як багато читає, вивчає творчість класиків світової літератури, я зрозумів, що письменницька робота – це не аматорство, а наполеглива систематична праця. У Стуса я навчився активного патріотизму, без порожніх балачок про любов до України“.

31 січня 1973 року В. Захарченка було заарештовано за антирадянську діяльність і Черкаський обласний суд 26-27 липня того ж року засудив його на п'ять років ув'язнення у таборі суворого режиму. Покарання відбував у Пермській області. З ним були Іван Світличний, Зіновій Антонюк, Семен Глузман, Ігор Калинець. На цілих 13 років його ім'я було викреслене

з літературного процесу, а книжки вилучені з книгозбірень. Управління КГБ збило журналістів, щоб зачитати „антирадянський“ щоденник В. Захарченка. Відтоді я перестав писати щоденника. Мене звільнили з редакції навесні 1974 року „за політичну незрілість“. Відразу ж привезли до управління КГБ і слідчий заявив: „Посадили Захарченка, посадимо й тебе“. Цього не сталося і пізніше В. Захарченко пояснив мені, що їм було невідгідно судити відразу двох з однієї редакції, бо виникало уявлення про антирадянську групу. Саджали за грати поодиночі. Та й не був я шістьдесятиником.

Коли випустили В. Захарченка, я працював у науково-дослідній установі хемічної промисловості і ми зустрілися в стінах цього інституту. На той час там опинився і колишній головний редактор газети Євген Гольцев, який знову став зверхником В. Захарченка. Пам'ятаю його розгубленість, якою він поділився зі мною. Письменник вдень редагував технічні тексти, а увечері писав свої твори. Я налічив у нього 18 видань. В. Захарченко подарував мені книжку „Дім під ясеними“ з дарчим написом: „Дорогому Левку з побажанням часта далеко від України. Ми пам'ятаємо Вас і часто згадуємо Ваш щирий, миролюбний голос по радіо, який так зігривав нам серця черкаськими вечорами. З повагою, В. Захарченко. 16 грудня 1999 року“.

Мушу згадати про неприємну подію в житті письменника. Вбодіваючи за долю старих батьків і своєї родини, він погодився надрукувати 19 липня 1977 року в газеті „Літературна Україна“ покаяного листа „Право бути чесним“, який, на мою думку, був умовою його звільнення з неволі. У листі було сказано: „Західні радіостанції не раз згадували і моє ім'я серед „жертв сваволі“, припасовуючи його до вигаданого „порушення прав людини в СРСР“. Я не вва-

Василь Захарченко. (Фото: „Полтавський вісник“)

жаю себе ніякою „жертвою сваволі“. За дії, яких я допустився в своєму житті, мене було виключено з Спілки письменників і засуджено. Мої батьки, престарілі колгоспні пенсіонери, звернулися до президії Верховної Ради УРСР з клопотанням про моє помилування. 27 серпня 1976 року їхнє клопотання задовольнили. Мене було достроково звільнено від дальшого відбуття покарання“.

Може хтось спокуситься докором за цей лист, але ж поступилися своїми принципами Володимир Сосюра, Павло Тичина. Написав „Покаянні псалми“ Дмитро Павличко. Дострокове звільнення дало можливість В. Захарченкові написати серію чудових книжок.

У 1982 році В. Захарченка зано-во було прийнято до Спілки письменників. Він мовби поспішав наздогнати викрадений у нього в ув'язненні час. Одна за одною виходили з друку книги. За роман „Прибутні люди“ у 1995 році В. Захарченкові було присвоєно найавторитетнішу державну відзнаку в галузі літератури – премію ім. Тараса Шевченка.

В. Захарченко був особливим письменником з особливою, нелегкою долею.

Вивчаймо українську...

(Закінчення зі стор. 7)

варіанти, але поширеніший – зрадити кого, що. Тобто зрадити присягу.

Як називати жителів селища Оржів? А також селища Клевань та села Грабів?

Потрібно було б запитати, як звуть себе самі мешканці тих населених пунктів. Теоретично, можливі такі форми: Оржів – оржівці, Клевань – клеванці, Грабів – грабівці.

Як утворювати складні прикметники: азотовмісний чи азотвмісний? Молібденвмісний чи молібденовмісний?

В „Українському орфографічному словнику“ (Київ, 2009) є слово азотовмісний. Отже, й молібденовмісний. Тобто зі сполучним голо-сним о.

Представник групи українських індологів міркує над рекомендацією

писати справжнє прізвище письменника Юрія Клена як Бурггардт.

У згаданій рекомендації йдеться про німецьке прізвище Burghardt, що належало конкретній людині – одному з українських неокласиків, що був етнічним німцем і взяв собі псевдонім Юрій Клен. Його справжнє прізвище не мало до санскриту безпосереднього стосунку.

Запитання стосується додатку Instagram. У ньому є функція Stories, що з англійської перекладається як історії, а в українській мові можна часто побачити такі відповідники: сторіз, сторіс. Який із цих відповідників є правильним?

Найліпше взяти український відповідник – історії. Або ж сторіз.

Яка різниця між жарений і смажений?

Смажити й жарити – синоніми, але перевагу потрібно віддавати слову смажити як оригінальнішому українському.

Як правильно писати слово гене-

ратор? Словники Мейнаровича та Андрусишина вказують г, тоді як багато інших словників подають із г.

Мають рацію автори тих словників, які рекомендують генератор.

У назвах птахів горИхвістка, борИвітер, пірНИкоза наголошується не іменник, а дієслівна частина складної назви, то чи є аналогія в наголосах із давніми козаць-

кими прізвищами, наприклад ВерНИдуб, ВертИус, ТягНИбіда?

У перелічених назвах птахів наголос падає, як правило, на кінцевий склад першого компонента, яким є дієслово в наказовому способі. Так само і в прізвищах на взірць ВедИбіда, ВерНИгора, ВерНИдуб, ЖурИбіда, КрутИус, ТягНИрядно. Отже, цілком законні назви птахів горИхвістка, борИвітер, пірНИкоза.

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА І СЕРДЕЧНА

Our services are available

anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)

UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Помер Борис Довгань

Василь Овсієнко

КИЇВ. – 30 квітня помер Борис Довгань (1928-2019) – скульптор, учасник українського правозахисного руху. 1956 року він закінчив Київський художній інститут, 1968 року підписав „Лист 139-ти“ до Генерального секретаря Центрального комітету Комуністичної партії Радянського Союзу Леоніда Брежнєва, протестуючи проти арештів молоді інтелігенції в Україні й Москві.

Б. Довгань створив скульптурні портрети Василя Стуса, Алли Горської, Івана Світличного, Леоніда Грабовського, композиції „Архіпелаг ГУЛаг“, „Поет і кат“, „Скорботна муза“. Остання після проголошення Незалежності встановлена біля Академії мистецтв у Києві як пам'ятник художникам – жертвам більшовицьких репресій.

Б. Довгань – автор пам'ятника у Києві Папі Іванові-Павлові II, надгробка Славі Стецько. За правозахисну діяльність його на довгий час було позбавлено роботи.

Св. п. Борис Довгань

Чому нам...

(Закінчення зі стор. 4)

Найперше — це взяти на себе відповідальність за збереження культури спілкування, яка, в суті своїй, є культурою поваги до іншого. Англійський філософ Берtrand Рассел зауважував, що джентлмен — це людина, у присутності якої ти сам починаєш почуватися джентлменом. Стаючи шляхетною людиною, ми поступово примножуємо шляхетність навколо себе. Опановуючи в собі „демонів душі“, ми робимо свій вклад в екологію навколишнього простору. За спостереженнями американського письменника О'Генрі (псевдонім Віліяма Портера), потрібно три покоління людей, аби виховати справжніх леді та джентлменів. Якщо ми віримо, що Україна — це надовго, чому б не почати гру на довгу дистанцію?

Якими б не були результати виборів, у нас є наші сім'ї та близькі. Є ті, хто потребує нашої

уваги і нашої турботи. Втілюючи в нашому повсякденному житті ті цінності, які вважаємо гідними, стаючи, як казав Магатма Ганді, самі змінами, яких ми чекаємо, ми робимо маленький вклад у розвиток нашого суспільства.

Ми — не безпорадні. Нам потрібно лише змити точку прикладання своїх сил. В Індії існує мудра приповідка: „Потурбуйся про чесноти — і чесноти потурбуються про тебе“. Нехай ми не маємо важелів, аби вплинути на країну в цілому. Але навколо нас — безконечне поле для діяльності, де ми можемо відточувати свою турботу про чесноти, де ми можемо реалізовуватися як леді та джентлмени, дозволяючи іншим почуватися в нашому товаристві леді та джентлменами також.

Львівський культурологічний журнал „І“

Любоко Дереш — український письменник, Львів.

Трагедія України

(Закінчення зі стор. 12)

са, також її підтримувала капіталістична преса — через таких боягузлих і продажних журналістів, як бридкий Волтер Дюранті, що в ті роки був кореспондентом „Нью-Йорк Таймс“, якого Сталін підкупив будинками й бенкетами, і той, аби віддячитись, у своїх статтях, здавалося, написаних сучасним Понтієм Пилатом, представляв панораму нормального стану і спростовував перебільшення деяких свідчень, які доходили за кордон, про те, що справді відбувається в СРСР, особливо в Україні. Одним з винятків був британець Гарет Джовнс, який за кілька тижнів пішки обійшов саме осереддя голодомору й оповів англійським читачам „Івнінг Стандард“ жахиття, що їх

переживали в Україні.

Читати таку книжку, як написана Е. Апелбавм, не є приємністю — це офіра. Обов'язкова офіра, якщо хочеш дізнатися, до яких крайнощів може довести ідеологічний фанатизм, сліпота й ідіотизм, які його супроводжують, і неминуче насильство, яке — у короткостроковій чи довгостроковій перспективі — є його наслідком. Голодомор і смерті в Україні допомагають краще зрозуміти тероризм джихаду та ірраціональну дикість, яка полягає в тому, аби перетворитися на людину-бомбу і підірвати універсальний магазин чи танцювальну залу, знищивши десятки невинних людей. „Ніхто не є невинним!“ — саме таким був клич анархістського терору, на думку Джозефа Конрада, який, як ніхто інший, описав цю ментальність у „Таємному агенті“.

Якщо при читанні цієї книжки йде мороз по шкірі, то як проминули для авторки ті роки, впродовж яких вона її писала? Я добре уявляю, як вона годинами сидить у запорошених архівах, читаючи звіти, листи самогубців, настанови, і раптом виявляє, що по її обличчю течуть сльози чи що вона тремтить з ніг до голови як листок паперу, перероджена тим апокаліпсисом. Мабуть, не раз відчувала вона спокусу облишити цю жахливу справу. Проте довела її до кінця — і ось воно, це страхітливе свідчен-

ня, доступне всім. Це сталося майже сторіччя тому десь в Україні, та не обманюймо себе: це не є справа минулого, це й далі відбувається довкола нас. Досить мати відвагу Ен Апелбавм, аби побачити це і дати йому відсіч.

„Львівський культурологічний журнал „І“

Маріо Варгас Льюса — перуанський письменник, філософ, громадський діяч, лауреат Нобелівської нагороди 2010 року.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

повідомляє своїх членів та громаду, що 27 березня 2019 року відійшов з цього світу

дійсний член НТШ-А

св. п.

Доктор

Василь Наконечний

інженер-корабельник, громадський діяч
довголітній Голова Осередку НТШ-А у Вашингтоні

народжений 22 серпня 1918 року
в с. Лука Войнилівська, Калуського повіту

член Американського Товариства Морських Інженерів
голова Студентського товариства „Січ“ (Грац, 1942)
та

Національного Союзу Українських Студентів (Лювен, 1945-1946)

Навчався

в Політехнічних університетах Львова, Грацу, Відня
докторат захистив в Католицькому Університеті Америки

Автор 40 науково-технічних праць

Рідним складаємо співчуття

Вічна йому пам'ять!

Управа НТШ в Америці

В п'яту болючу річницю
відходу у Вічність
нашої найдорожчої
і незабутньої
Дружини, Мами і Бабці

св. п.

Калини Татарської Козак

будуть відправлені
Поминальні Святі Літургії
у суботу, 11 травня 2019 року,
о годині 10:00 ранку

в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії
1206 Valley Road
Melrose Park, Pennsylvania 19027

та у Львові і Дрогобичі.

Вічна їй пам'ять!

Чоловік Ярослав
з Родиною

Ділимося сумною звісткою, що 15 квітня 2019 року, на 96 році життя відійшов у вічність в Норт-Порті, Флориди дорогий Чоловік, Батько і Дідусь

СВ. П.

ВАСИЛЬ БАБЧУК

народжений 12 лютого 1924 року в місті Косів, Івано-Франківської області в Україні.

Панахида відбулася 17 квітня 2019 року в похоронному заведенні Farley в Норт-Порті, Флориди.

Заупокійна Свята Літургія була відправлена 18 квітня 2019 року в Соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт-Порті, Флориди.

Похорон відбувся 23 квітня на цвинтарі Святого Миколая в Чикаго, де Покійний був похований біля Покійної дружини, Галини.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина - Ольга з родиною
син - д-р Юрій з родиною
син - д-р Ігор з родиною
та ближча і дальша родина в Україні, друзі, знайомі і приятелі.

Вічна Йому пам'ять!

Повідомляємо в глибокому смутку, що дня 22 квітня 2019 року відійшла у Вічність Дружина, Мама, Бабуся і Тета

СВ. П.

УЛЯНА НАДРАГА СОСЬ

проживши 80 років.

Уляна була активною в українській громаді і Пласті у Вашингтоні, одержала відзнаку св. Юрія в сріблі за працю в Пласті, працювала перекладачем в уряді США. Вчила української мови американських офіцерів в США, Німеччині, Англії й Іспанії.

Уляна любила літературу, музику, оперу, балет і хоровий спів. Співала в секстеті „Намисто“ і різних хорах.

Похоронні відправи відбулися 29 та 30 квітня в церкві Царя Христа в Бостоні.

Залишила горем прибитих:

мужа Івана
дочок: Реню з дружиною Джуді Майлс
Люсю з мужем Романом Гайдою
Ярка з дружиною Лідою
сина Кейт і Дженну Майлс,
внуків: Наталку, Андрія, Стефцю Сось
Артима, Маю, Таїсу Гайду
племінниця: Таню Витвицьку і Іванку Олесницьку
родину ближчу і дальшу в Івано-Франківську, Надвірній, Києві і Львові.

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 18 квітня 2019 року, на 91 році життя відійшла від нас у вічність наша улюблена Мама

СВ. П.

Ольга Коцка

Залишилися у глибокому смутку

син - Ігор
дочка - Іруся
і ширша родина в Україні

Нехай з Богом спочиває!

Вічна їй пам'ять!

З глибоким сумом повідомляємо що 10 квітня 2019 року відійшла у вічність на 87-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУСЯ, СЕСТРА і ТЕТА

СВ. П.

проф. МОТР'Я ТЕОДОТА БОГАТЮК

з дому Кульчицьких-Гут

вдова по св. п. Миколі
професор, романіст, громадська діячка
народилася 3 січня 1932 року у Львові, Україна.

Закінчила University of Pennsylvania зі ступнем Бакалавра та закінчила Syracuse University зі ступнем Магістра. Була Професором Романських Мов в Maria Regina College в Сиракуз, Н.Й. впродовж 27 років.

Похоронні відправи відбулися в суботу, 13 квітня 2019 року, в Ukrainian Catholic Cathedral of the Immaculate Conception, Philadelphia, PA, і на цвинтарі St. Mary's Cemetery, Fox Chase, PA.

У глибокому смутку в Вірі, Надії і Любові залишилися:

сини д-р Юрій Богатюк
д-р Андрій Богатюк
д-р Олександр Богатюк з дружиною Христиною
внуки Микола, Марко та Аня
брат інж. Богдан Кульчицький з дружиною Христиною з синами
д-р Дмитро Кульчицький з дружиною Марселою і дітьми
інж. Даньо Кульчицький з дружиною Лізою і дітьми
мгр. Ярко Кульчицький з дружиною Мартою і дітьми
кузини Квітка Семанишин
Ліда Семанишин
інж. Зенко Семанишин з дружиною Даркою і дітьми
сестрінка д-р Ольга Рибаків з доньками
д-р Ляля Рибаків
д-р Квітка Маєрс з чоловіком Джеф і донькою

Вічна їй пам'ять!

VARSHAVSKY MONUMENTS

862-812-7086

E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту

Індивідуальний дизайн

Гравірування на граніті

Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

Шановні читачі! Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

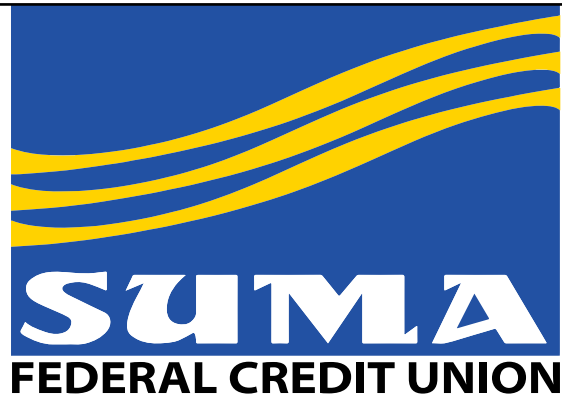
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЕКТ.

У нас Ваші Заощадження
РОСТУТЬ

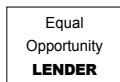

MONEY MARKET

2.02%_{APY}*
на суму 50,000 і більше

*APY = Annual Percentage Yield calculated on the assumption that dividends remain on deposit until maturity. A minimum to open a CD is \$ 1,000.00. Early withdrawal penalties may apply. Rates are effective Jan. 2, 2019 and are subject to change.

SUMAFcu NMLS# 527694

CDs

1 Year CD - Share CD
2.79%_{APY}*

5 Year CD - Share CD

3.30%_{APY}*

НАШІ ФІЛІЇ ЗРУЧНО РОЗТАШОВАНІ

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch
Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) Відвідайте нас на www.sumafcu.org